

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2996, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.549 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Kompromis

Notranje politične razmere v Romuniji je nek angleški politik jako točno označil, rekoč, da stranke v Romuniji predstavljajo silo, s katero mora kralj pač računati, da pa se moč strank neha tam, kjer pride v konflikt s kraljevo. To se je pokazalo tudi te dni, ko se je vladna kriza, ki jo je povzročila politična neupogljivost dveh voditeljev vladajoče kmetijske stranke, končala z nepričakovanim kompromisom. Kmetička stranka je sicer ostala na vladi, zmagala pa je kraljeva volja.

V Romuniji se je zgodilo nekaj čudnega. Navadno je po vsem svetu tako, da so šefi strank tisti, ki zagrešijo kompromise, s katerimi izkopljejo sebi političen grob, ako jih stranka ne odobri. Na Romunskem pa je sklenila kompromis s krono stranka, dočim sta njena voditelja Maniu in Mihalake odstopila, s pravico, da tirjata od obstoječe stranke odgovor za oportunistično zadržanje, če se jima bo zdelo potrebno. Dočim je stranka smatrala, da je boljše, če žrtvuje svoje prepričanje in notranjo solidarnost oblasti, ki jo ima v rokah, sta Maniu in Mihalake stopila v ozadje z zavestjo, da sta ohranila to, kar imenuje nemški pesnik »državljski ponos pred tronom«. To seveda pomeni, da bosta ta dva moža v bodočnosti imela zopet v rokah odločitev, ker sta si ohranila svojo neodvisnost.

Kmetička stranka je predstavljala v Romuniji ogromno moč, zlasti odkar sta se Maniu, ki vodi kmete bivše Sedmograške in pa Mihalake, ki stoji na čelu kmetički stranki starega kraljevstva, podala pred leti roki na znamenitem kongresu v Albi Juliji. Tej zvezi se je zahvaliti, da je pomedlo romunsko ljudstvo z liberalnimi strankami, kojih voditelji niso poznali nobenega drugega političnega načela, kakor da so državo izrabljali za svojo kliko. Čeprav neradi, so voditelji kmetičke stranke poklicali v deželo nazaj kralja Karola samo zato, da jo obvarujejo borbe za in proti dinastiji. Iz tega se je izcimila neka »simpatija« med kmetički in kraljem, ki pa kralja ni zadrževala, da ne bi bil napravljen poizkus s profesorjem Jorgo, da osnuje kraljevske stranke, ki naj bi bila vseskozi tolačen in izvršitelj njegove volje in zamisli. Popoln faliment profesorske diktature pa je kralja zopet spomnil na zaraniste (tako se namreč kmetički v Romuniji imenujejo), katerim je poveril vse kaj drugega nego prijetno nalogo, da zamašijo ogromno luknjo, ki jo je bila napravila v državnem proračunu razsipnost Jorgovega režima, ki je za osnutje svoje stranke vrgele skozi okno par milijard lejev. Kljub temu ne ravno sijajnemu plačilu za svojo zvestobo je kmetička stranka, kateri je vztrajna opozicija proti samovoljnemu režimu Jorgo le pomagala do še globljega ukoreninjenja v ljudstvo, to nevaležno nalogo sprejela. Njen voditelj dr. Maniu je šel tako daleč, da je v trenutku, ko je njegov prijatelj Vajda Voevod zaradi intrig Titulesca, ki je preprečil pakt z Rusijo, moral odstopiti, na prošnjo kralja sam prevzel vladno, zapostavljajoč svoja osebna čustva, ki ga nepremostljivo ločujejo od kralja.

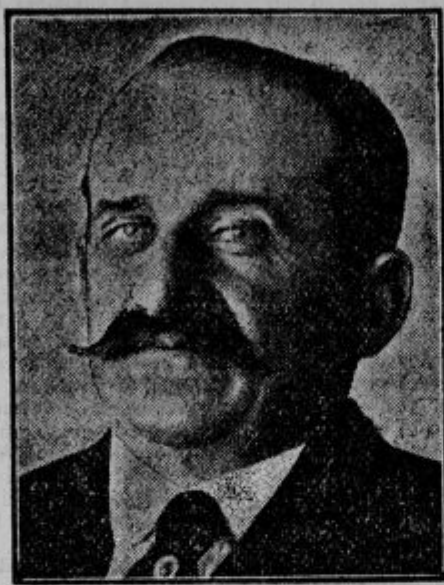
Dr. Maniu kot najvplivnejši osebi romunskega javnega življenja bi se bilo gotovo posrečilo izvoziti Romunijo iz nezavidnega položaja, v katerem se nahaja, potem ko je prišla v resen konflikt s Francijo. Potem, ko je Romunija dosegla trimesečni moratorij za svoje inozemske dolge, kar pomeni začasno razbremenitev romunskih državnih financ za 750 milijonov lejev, tako da je bilo mogoče zopet redno izplačevati državne uradnike, je prišlo na vrsto vprašanje posojila. Tega francoski kapitalisti bržčas ne bi bili odrekli, ako ne bi bil Titulescu preprečil sklenitve pakta z Rusijo, s čemer je Romunija hudo prekrizala politične načrte Francije. Romunija pa se je tudi branila francoskega finančnega kontrolorja v osebi g. Auboina. Na drugi strani pa je uspelo zaranistom izvladati, ne da bi prišlo do razdora z Italijo, s katero se je prijateljski pakt celo podaljšal, zelo ugodni prijateljske zveze z malo antanto, kar je mednarodni ugled in pozicijo Romunije kot zanesljive zaveznice zelo povzdignilo. Brez dvoma bi se bile tudi sporne točke s Francijo zadovoljivo rešile, ako bi ne bil čisto nepričakovano nastal eden izmed tistih konfliktov, ki se v Romuniji porajajo kar čez noč v intimnem ozračju kakšnega kovanega cerkla.

Naenkrat je namreč vprašanje, ali naj g. Marinescu in Dumitrescu — prvi je polkovnik in šef bukareske policije, drugi pa general in načelnik žandarmerije — gresta ali pa ostaneta na svojih mestih. Prvo je zahteval notranji minister Mihalake, ker je bil mnenja, da mu ta dva funkcionarja, ki sta se kot ostanka bivše diktature čutila neodvisna, ne koristita — dočim sta onadva ostala na nasprotnem stališču in iskala podpore v avtoriteti kralja samega, ki ju je svojčas bil imenoval. Ko je prišlo do odločitve, se je šef vlade Maniu solidariziral z notranjim ministrom, ker sta se bila, ko je Maniu sprejel vladno, s kraljem pogodila, da bo vse šefe državne uprave imenovala vlada sama. O umestnosti take pogodbe so lahko različna mnenja, ker je tako pooblastilo kakšni stranki v resnici zelo dalekosežno in bi moglo vesti do hudih zlorab od strani vladajočega režima. Toda pogodba je bila izraz velikega zaupanja krone v dr. Maniu in zato je bil ta upravičen, da je izvajal posledice, ko je kralj izjavil, da omejenih dveh funkcionarjev ne more pustiti pasti. Kakor smo že rekli, je stranka kljub temu ostala na vladi in Maniu, ki ni hotel ostati vladni šef z vezanimi rokama, je nado- mestil zopet Vajda Voevod v znamenju kompromisa s kraljem.

Kompromis je popolnoma razumljiv. Kralj ga ni sklenil iz ljubezni do kmetičke stranke, ampak iz političnega preračuna. Ker je ideja diktature v Romuniji pokopana, bi bil moral kralj, ako bi bila kmetička stranka šla za svojo vladno vodilno v načelno opozicijo, poveriti vlado šefu liberalne stranke Duci, ki je nasprotnik Karlovega kraljevanja in je načeloma mnenja, da je Karlova pravica do prestola sploh ugasnila. Čeprav bi bil Duca gotovo to svoje svoje načelo postavil ad acta, kakor hitro bi bil

Krah lažinaprednega režima v Španiji

„Svobodomiselno“ republiko zapuščajo vsi pošteni elementi

Romanones

Madrid, 24. januarja.

Najizkušenejši in najpremetenejši politik Španije je grof Romanones, večkratni ministrski predsednik pod Alfonzom XIII., katerega je zapustil, ko se je monarhistični brod potapljal, in ki se tudi za republiko ni hotel angažirati, ampak svojo osebo hrani za bodoče čase. Romanones je torej to dni izjavil, da za republiko ne stavi nič enega groša.

Avtoriteta republike v resnici rapidno pojemna, in sicer ravno med liberalno inteligenco, ki je največ pripomogla k temu, da se je monarhija strmeljavila. Republiku se je odpovedal brat manega filozofa Edvard Ortega y Gasset, sloveči pisatelj Unamuno in Miguel Maura, ki je bil notranji minister prve provizorične vlade republike, ki ji je načeloval bivši prezident Zamora.

Tudi dijaki so zapustili republikansko stvar,

ki jo je Azanov režim tako hudo kompromitiral. Najbolj vplivajo na inteligenco nedostojne in krvave metode, katerih se Azana poslužuje, da ostane na vrhu. Šele sedaj se po zaslugi posebnega dopisnika pariškega »Journala« izve, kako slabo režim ravna s svojimi nasprotniki. Ko je vlada začela 10. avgusta lani puč, ki so ga hoteli izvesti neki malkontenti, ki nikakor niso hoteli proglasiti monarhije, ampak samo nadomestiti nesposobni Azanov režim z bolj avtoritativnim, je vlada dala zapreti en maso svoje politične nasprotnike pod lažno obtožbo, da so monarhisti. Med njimi je bilo veliko častnikov, ki so se bili odlikovali v maroški vojni. Zaprli so jih in potem deportirali v Afriko, ne da bi jim bili dokazali, da so kakšni monarhisti. Veliko jih je bilo aretiranih in deportiranih zgolj na podlagi

podlih denunciacij iz osebnega maščevanja.

Španci, ki niso vajeni takih brutalnih policijskih metod, kakor n. pr. vladajoč danes v mnogih drugih državah Evrope, se zelo zgražajo nad tem, da so morali arestiti, med katerimi so bili bivši poslanci, generali, umetniki, zdravniki, arhitekti in študenti, spati na golih tleh v sobi, kjer so odprte posode za izvestne potrebe, da so morali jesti s prsti, da niso dobili vode za umivanje in da niso ranjenim in bolnim dajali zdravnikov. To je javnost tem bolj ogorčevalo, ker je

režim Alfonza XIII. ravnal s zaprtimi republikanci naravnost kavalirsko.

Toda tudi druge stvari so, zaradi katerih je postal režim framasona Azane najbolj ovrženejši režim, kar jih je kdaj Španija imela. Uvedel je namreč tako strogo cenzuro, da je popolnoma onemogočeno zvedeti za najmanjšo stvar, ki ni po volji režimu. Španci so se tudi naveličali, da se periodično ponavljajo nemiri, ki jih vlada ne ve drugega zadušiti kakor s silo, tako da so takozvani krvavi tedni prišli naravnost v modo. Sievilo ubitih ljudi, med katerimi je večina nedolžnih, ki so padli kot žrtve nedavnih nemirov, znaša nad 100. Zelo značilno je, da se ti nemiri vršijo bolj na vasi kakor v velikih mestih, kar dokazuje, kako daleč je že prišla nejevolja kmetičkega ljudstva, ki zastoji čaka že tisočkrat obojane agrarne reforme. Nemiri so se izrodili v pravo gverilo, kakršno se v Španiji dirjale v prejšnjih časih, n. pr. za invazije Napoleona in v karlistični revoluciji. Po

prevzel odgovornost za vladno, pa bi bile potrebne nove volitve, da se ustvari liberalna večina v parlamentu (kar je v Romuniji precej enostavno, če se hoče). Toda nove volitve niso danes oportune, ker bi zakasnilo nujno rešitev finančne krize in važnih zunanje-političnih vprašanj. V posebni nevarnosti bi bile finance, ker bi prva skrb liberalcev ne bila ta, da bi se uravnovesil državni proračun, ampak ta, da bi bili preskrbeli svoje prijatelje, ki že od leta 1928 niso pri koritu in imajo zato velike potrebe...

Kako pa se bo kompromisna rešitev notranje krize odrazila na vladajočo zaranistično stranko, o tem se ne da še ničesar preročevati. Pravijo pa, da ne dobro, in to je tudi zelo verjetno. Kompromisi v načelih so vedno škodljivi.

vsej deželi so se osnovala bande, v katerih igrajo vlogo večkrat banditi, ki imajo osebne račune. Pri tem se je pokazalo,

da je vsa dežela oborožena

kakor je bila svojčas n. pr. Korzika, kar seveda ne veča avtoritete sedanje vlade, ki je izjavila, da ji ne preostaja ničesar drugega, kakor da Španijo sistematično razoroži, kakor kakšno maroško pokrajino. Zelo je škodoval avtoriteti vlade tudi

pobeg politični deportirancev iz Villacienoros

na nekem polotoku kolonije Rio de Oro, kamor jih je bil režim izgnal. Kolonija je znana po pomankanju vode in skrajno nezdravi klimi, ki vsakega Evropejca hitro pobere. Deportiranci — bilo jih je 29 — so pobegnili na mali jadrnici, kar je bilo mogoče samo tako, da se je bila torpedovka, ki je imela kolonijo stražiti, ob priliki novega leta odpeljala na Kanarske otoke, da se možno tam pošteno napije. To je tem bolj neprijetno za Španijo, ker francoski listi že davno pišejo, da bi moral Rio de Oro priti v francosko posest, ker je tako strašno zanemarjen, da od tod vstaši vedno vpadajo v francoski Maroko.

Zatrdilom vlade, da so vsi puči osamljeni, da ne predstavljajo nič sistematičnega itd., nihče več ne verjame, posebno, ko vidi, kako režim oborožuje Guardio civil do zob, kakor da je Španija tuja dežela, ki jo je treba s najkrutejšimi metodami pomiriti. Malo vlogo igra vprašanje, da-li financira to gverilo anarhistična FAI (Federation Anarquista internacional) ali pa sovjetski agenti. Vnuejša pomena je dejstvo, da delavstvo obtožuje vlado, v kateri sedijo trije socialdemokratski ministri,

Zunanjepolitične smernice SSSR ostanejo iste:

Mir in neutralnost

Molotov

Moskva, 24. jan.

Na seji izvršilnega odbora SSSR je govoril 23. t. m. predsednik Sveta ruskih komisarjev Molotov. Njegovemu govoru so v prvi vrsti posvetili pozornost inozemski diplomati, ker ima predsednik komisarjev vedno navado, da govori o zunanji politiki.

Molotov se je uvodoma na kratko pečal s petletko in dejal, da niso tako važne številke (od katerih so nekatere zelo neugodne), ampak da je važno, da se je izpolnila tendenca prve petletke, to je preobrazitev Unije v industrijsko državo in socializacija poljedelstva. Ni se pa Molotov z no-

ga veliko brezobzirneje nastopa proti delavcem nego svoječasa diktatura znanega generala Martinez Anido.

V zadnjem času se je postavil na čelo liberalnih malkontentov in nasprotnikov režima poslanec in bivši minister Lerroux, ki vodi zdaj energično parlamentarno in izvenparlamentarno borbo proti Azani.

Lerroux

beno besedo izrazil o težavah te socializacije, vendar pa se je dalo iz gotovih imponderabilij njegovega govora posneti, da so gotove težkoče, ki se bodo morale letos nujno rešiti.

Kar se tiče zunanje politike, je najbolj važna izjava Molotova, da bo Sovjetska unija slej ko prej zasledovala

neomajno politiko najstrožje nevtalnitve v kitajsko-japonskem konfliktu

in glede mandžurskega vprašanja, v katerega se Sovjeti ne bodo vmešavali. Kar se tiče odnosov do drugih držav, je Molotov izjavil, da se bo pakt o nenapadanju tudi v Franciji v kratkem od parlamenta ratificiral. Ironično pa se je izrazil o Romuniji, ki se boji pakta z Rusijo. Posebno stališče med evropskimi državami zavzema Nemčija, s katero je SSSR nespremenjeno v najožjih gospodarskih stikih. Sicer pa je politika Sovjetov trdno usmerjena

na ohranitev mira

Zaradi tega pozdravlja Rusija vpostavitve diplomatskih odnosov s Kitajsko, dočim se ji zdi čudno, da se Češkoslovaška še vedno obotavlja, da prizna Rusijo. Metoda dr. Beneša, ki vedno znova začenja proučevati vprašanje Sovjetske unije — je ironično dejal Molotov — da se mu zdi zastarela. Odpoved trgovinske pogodbe z Anglijo, se je zgodila brez krivde Rusije in ni še jasno, kakšen namen da se s tem zasleduje. Moti se pa, kdor misli, da se da Rusija ustrašiti.

Romunija pristala na finančno kontrolo

Zeneva, 24. jan. tg. Do sedaj so se izjalovili vsi sanacijski načrti Zveze narodov odnosno finančnega odbora glade Romunije, ker je Romunija smatrala, da so kontrolni pogoji preostri za Romunijo. Danes pa se bo menda vendarle parafirala pogodba glede sanacijskih ukrepov, katere bo Svet Zveze narodov že v prihodnjih dneh odobril kot začetek za gospodarsko reformo v Romuniji.

Bivanje kralja in kraljice v Romuniji

Bukarešta, 23. jan. AA. Dopoldanski in popoldanski listi prinašajo tople članke o priliki obiska jugoslovanske kraljevske dvojice. Zlasti lep članek prinaša glaslo bivšega predsednika vlade gosp. profesorja Nikole Jorgo. Program bivanja Nj. Vel. kralja in kraljice Jugoslavije predvideva samo intimne sprejemne. Uradni krogi in listi so glasno poudarjajo čisto rodbinski značaj tega kraljevega obiska, ki nima nikakih politič. namenov.

Danes ob 12 je Nj. Vel. kralj Aleksander položil venec na grob Takeja Jonesca.

Ob 12.30 sta Nj. Vel. kralj Aleksander in kralj Karol odpotovala v Campino, kjer so si visoki gostje ogledali petrolejske vrelce.

Važna ustavna sprememba v USA

Washington, 24. jan. Š. Senat je s dvotretjinske glasov sprejel predlog, po katerem bo v bodočo novo izvoljeni predsednik Združenih držav prevzel dolžnost že 1. januarja namesto 4. marca naslednjega leta. Novi predsednik za Rooseveltom bo nastopil svojo dolžnost 1. januarja 1936. S tem je odstranjena velika inkonvenientnost sedanje ustave, zaradi katere je nastajal med izvolitvijo novega predsednika in nastopom službe interregnum, ki je škodljiv za vlado, kadar gre za važne odločitve.

Amerikanci bodo začeli pomati zopet piti

Senatni zakonodajni odbor je sprejel zakon, ki dovoljuje izdelovanje 4% piva in lahkih vin, ki imajo 3.06% alkohola.

Vprašanje finančne reforme še vedno nerazčistično

Prelom Boncoura s socialisti?

Pariz, 24. januarja. Ž. Finančni odbor je na svoji nočni seji prizadejal smrti udarec vladnemu finančnemu načrtu, čeprav debata še ni končana. Odbor je odbil znižanje uradniških plač in predlog znižanja pokojnin bojevnikom ter predlog o podaljšanju aktivne službe uradnikov kakor tudi predlog, da se znižajo plače ministrom in dnevnice narodnim poslanecem za 10%. Odboril pa je progresivni davek na plače uradnikom od 50.000 frankov navzgor. Ta davek bi znašal najmanj 2%. Namesto tega pa je odbor sprejel socialistične protipredloge. Poleg tega je odbor v načelu sprejel socialistični predlog, po katerem bodo izvršena velika javna dela, ki bodo stala 30 milijard frankov, s čimer hočejo socialisti znižati brezposelnost in dvigniti gospodarstvo. Denar bi dobili s pomočjo 30 milijardnega posojila, ki naj bi se podpisalo v šestih letih in amortiziralo s 4% v 30 letih. Referent je zamen poudarjal, da to ni mogoče, ker ne bo mogoče dobiti tako velikih denarnih sredstev. Končno je bila situacija taka, da bo odbor od predvidenih 5 in pol milijardnih prihrankov odobril varčevanje samo za 360 milijonov frankov.

Ko so po seji finančnega ministra Cherona vprašali, kaj misli o tem afrotu finančnega odseka, v katerem so glasovali za socialistične predloge pristaši njegove (radikalne) stranke, ni hotel

dati nobenega odgovora. Zastopniku agencije Havas je izjavil, da je že leta 1930 nasprotoval vsakemu nepremišljenemu povišanju izdatkov. Sedaj vidi, da je imel prav, kar dokazuje sedanje stanje. Bodočnost bo pokazala, da ima tudi sedaj prav, ko zahteva varčevanje, kajti brez tega ne bo mogoče vpsolaviti prav nobenega finančnega ravnotežja.

Pač pa je dal odgovor na sklepe finančnega odbora klub radikalne stranke, ki se je sestel danes popoldne. Člani kluba, ki so člani finančnega odbora, so poročali o sejah finančnega odbora in navedli v svoje opravilo, da so namreč pristali na socialistične predloge, potrebo po ohranitvi močne levitarske večine za vsako ceno. Proti temu pa so zavzeli stališče ostali člani kluba, ki so izjavili, da so bili njihovi kolegi v odboru v več primerih preveč popustljivi nasproti socialistom. Trdi se, da tudi Herriot sam ne odobrava nastopa članov finančnega odbora.

Zdi se, da ta diskusija v klubu ni ostala brez vpliva na bodoče zadržanje članov finančnega odbora, ki pripadajo radikalom. Prišli so torej do preloma s socialisti, kar je za Boncoura vladno brezdvoma dalekosežnega pomena, ker bi morala iskati opore na desnici. Seveda se bo to zgodilo le v slučaju, če bi socialisti ne odnehali.

Kako se Evropa „razorožuje“

Nemčija bo začela graditi podmornice

London, 24. jan. Ž. Pomorski dopisnik »Daily Telegraph« smatra, da bo Nemčija brezpogojno zahtevala tudi formalno pravico, da sme graditi podmornice. To je dejstvo, s katerim je treba računati. Radi tega je Anglija že l. 1921 zahtevala energično na washingtonski konferenci, da se ukinejo podmornice. Med tem je Francija zgradila 90, Italija 50, Japonska pa 60 podmornic. Tudi Združene države so zgradile za 30.000 ton podmornice. Japonska, Francija in Italija so na razorožitveni konferenci zastopale stališče, da so podmornice neobhodno potrebne za obrambo obale, in se radi tega torej tudi

Nemčiji ne bo moglo očitati, če bo pričela graditi podmornice za obrambo svoje obale.

»Daily Telegraph« poroča, v isti zvezi, da bo del nemškega brodograditeljskega podjetja, Nemško vojno brodogradništvo, ki pripadajo radikalom. Prišli so torej do preloma s socialisti, kar je za Boncoura vladno brezdvoma dalekosežnega pomena, ker bi morala iskati opore na desnici. Seveda se bo to zgodilo le v slučaju, če bi socialisti ne odnehali.

Hudi zameti ovirajo promet

Belgrad, 24. jan. 1. Veliki snežni zameti in hud mraz, ki je nastopil po vsem Podunavju, zelo ovirajo promet tudi na naših železniških progah. Na teritoriji belgradskega in subotičkega železniškega ravnanstva se zaenkrat promet vrši še normalno ter imajo današnji vlaki le polurno zamudo.

Na področju ostalih železniških ravnanstev pa je železniški promet zaradi stalnega padanja snega zelo otežčen. Predvsem trpi zagrebska proga. Tako je običajni vteraj v snegu na progi Dalj-Križevci vlak št. 1239. Ko so progo nekoliko očistili, je lokomotiva odvešla do Bjelovara samo dva vagona s potniki, ostala kompozicija pa je ostala zasnežena na odprti progi do danes popoldne. Na progi Zagreb-Cekeš bi tudi kmalu običaj v snegu vlak št. 362. Na pomoč mu je takoj prihitela pomožna lokomotiva. Promet je bil prekinjen za deset minut. Največje zamude pa imajo vlaki na liški progi, ki znašajo do sedaj dve uri.

Jouvenel pri Mussoliniu

Rim, 24. jan. tg. Novi francoski poslanik de Jouvenel je opravil danes pri Mussoliniu svoj prvi neoficijski obisk. Do sedaj še noben italijanski list ni objavil običajnega pozdravnega članka, kakršni so običajni pri nastopu novih inozemskih zastopnikov. Iz tega se delajo v mednarodnih diplomatskih krogih dalekosežni sklepi.

Skupščinski odbori

Belgrad, 24. jan. Ž. Finančni odbor je sprejel predlog novega proračuna za prosvetno ministrstvo tudi v podrobnostih. Postavke za katoliško šolstvo so ostale v računskem predlogu neokrajane. Finančni odbor je nato pretresal predlog proračuna za pravosodno ministrstvo. Na seji so bile resumirane vse postavke, ki se nanašajo na osebne prejemke, dokler jih ne bo proučil posebni pododbor, v katerega je bilo delegiranih 9 članov. Ta odbor bo pretresal postavke za osebne izdatke tudi v proračunskih predlogih za ostala ministrstva in bo o tem podal poročilo tudi finančnemu odboru.

Belgrad, 24. jan. 1. Danes popoldne je nadaljeval svoje poročilo skupščinski odbor, ki proučuje zakonski predlog o spremembah in dopolnitvah zakona o lekarnah in o nadzorstvu nad zdravili. Na današnji seji so sklenili, da se zniža apotekarska praksa za pridobitev koncesije od pet na tri leta. Pri št. 5 se je odbor postavil na stališče, da je potrebno, da se poleg že obstoječih lekarn lahko še ustanavljajo občinske lekarne in lekarne bolnišniških fondov. V načelu se je odbor tudi zedinil, da smejo občine odpirati lekarne tudi v mestih, kjer danes še ni lekarn. Letotako lahko odpirajo lekarne tudi zdravstvene zadruge, ki so imele do sedaj samo svoje ročne lekarne.

Belgrad, 24. jan. 1. Danes popoldne se je nadaljevala seja odbora, ki proučuje zakonski predlog o občinah. Na seji so v celoti sprejeli §§ 15 in 16. Nato je odbor prešel na pretes 3. poglavja tega zakonskega načrta, ki govori o organizaciji občinskih odborov, ter sprejel § 24, ki se bavi z vprašanjem sestave občinskih odborov z ozirom na število prebivalstva s spremembami, ki predvidevajo večje število občinskih odbornikov. § 25, ki govori o načinu glasovanja, je rezviran.

Belgrad, 24. jan. 1. Jutri popoldne bo seja odbora za proučevanje zakonskega predloga o volitvah narodnih poslancev.

Seja Glavne združne zveze

Belgrad, 24. jan. 1. Jutri popoldne bo v prostorih Glavne združne zveze seja odbora te zveze, na kateri bodo pretresali razna interna vprašanja.

Nova avtocesta

Belgrad, 24. jan. 1. Neka švedska skupina je stavila naši vladi ponudbo za zgraditev avtocestne ceste Belgrad-Subotica.

Dunajska vremenska napoved: Mrzlo vreme bo trajalo še nadalje. Zjutraj bo hujši mraz posebno v onih krajih, kjer bo jasno. Ponekod bo naibzje snežilo.

Katoliško gibanje in kat. akcija v Belgiji

Kaj uči Belgija

Skozi in skozi katoliška Belgija, ki ne pozna diaspor in ki je že od leta 1834 vladala Katoliška stranka, je za vsakega zavednega katoličana svetla točka v svetu. To je cvetoča dežela — lahko bi rekli: cvet moderne Evrope, ki neusmiljeno pobija trditve, da je katoličevim nazadnjaški, nesodoben, za vodstvo in upravljanje neodobne države nesposoben. Na vse take ugovore moremo katoličani vedno s ponosom pokazati na Belgijo. Belgijski zgled je pa zelo poučen tudi za nas katoličane same — in to ne samo po svoji solčni, marveč tudi po svoji senčni strani.

Kakor že rečeno, je katoliško gibanje v Belgiji izvojevalo svojo sijajno zmago že leta 1834. Katoliška stranka je vladala nato vse do konca svetovne vojne; kljub temu, da je bila oblast vseskozi izključeno v njenih rokah, je vladala tako razborito in modro, da ji pri popolni politični svobodi nobena stranka ni mogla zvesti v resnega tekmeča. Dežela se je pod njeno vladavo moglo razmahnila gospodarsko in kulturno. Samo za socialno vprašanje — žal — niso imeli zadostnega umevanja, ker so jim kalili pogled vladajoči liberalni gospodarski nazori; zato so imeli obilo žetev socialisti, ki so zajeli industrijske delavske mase. Katoličane je zadržala šele Leonova socialna enciklika in leta 1907 so zmagali v stranki »mladi«, izključno socialno usmerjeni voditelji. Pač pa je katoliško gibanje s svojim gospodarskim zadržanostvom že zgodaj zajelo pretežno kmetijsko Flandrijo in osvobodilo kmeta iz rok oderuhov. S tem je položilo temelj svoji moči tudi za bodočnost.

Dasi katoliška stranka ni mogla preoteti socializma industrijskih delavskih množic Valonije, ji je kmetijska Flandrija tudi po vojni ostala zvesta in ji zagotovila v parlamentu relativno večino. Vendar so postali liberalci jezikič na vagi med katoličani in socialisti. Marsikaj je bilo treba v kompromisih žrtvovati. Toda katoliška bodočnost je zavarovana v mladini katoliških zasebnih šol, katere obiskuje 67% celokupne šolske mladine.

To bi bili sadovi katoliškega gibanja do osnutka Katoliške akcije, ki jo je uvedel Pij XI. KA so se belgijski katoličani, kljub svojim močnim dotrdanjim organizacijam, kma'u iskreno oklenili in se na kongresu v Liègeu leta 1927 po vsej tudi formalno opredelili.

KA je predvsem zmagovito ponesla katoliški prapor tudi v vrste delavske mladine, ki je suhoparni materialistični evanđelij marksističnega socializma ni mogel navdušiti. Sinovi socialističnih staršev so trumoma hiteli v katoliški tabor, v katerem se je zbralo v najkrajšem času okroglo 25.000 najboljših mladih ljudi. Umevno, da to ni bila preizkušena in izolirana vojska in je potem, ko se je začelo urejanje in čiščenje, njeno število padlo. Zato pa je iziščena delavska in mladinska armada klana, ognjevit in zanesljiva, ki je noben vihar več ne omaje.

Ob sebi se razume, da je organizirana tudi kmetijska in vsa druga belgijska katoliška mladina, a jedro tvori JOC — to je delavska mladina, katere prepričanje se kali v neprestanem ognju neizprosne borbe v praksi — v življenju. Vse valonske mladinske organizacije združuje v svojem okviru ACJB (L'Association Catholique de la Jeunesse Belge), člani se imenujejo »asibizisti«, člani posameznih organizacij pa »asisti«, »asiste«, »asisti itd. — po kratkih svoje posebne organizacije (JAC, JIC, JOC, JEC in JUC = Jeunesse Agricole Catholique, potem industrijsko-trgovska, delavska, dijaška in vseučiliška mladina). Ženske organizacije imajo enake naslove, le da imajo dodati še F = feminine. Flamci imajo podobno organizacijo JVKA (Jeugd-Verbond voor Katholieke Actie) ali enostavno »Jeika«. Tudi pri Flamcih je posebno kmeta in delavska delavska mladinska organizacija (KAJ = Christelijke Arbeidersjeugd). Od prej imajo Belgijci — Flamci in Valonci — telovadna in kmetijska mladinska društva (le-ta so mladika Boerenbonda — Kmetске zveze).

O organizaciji belgijske katoliške mladine v okviru KA iz velikim mladinskim voditelju, kanoniku Cardijnu je naš list itak že opeloval o podrobnosti poročal. Zato bi tu opozorili le še na sistem te organizacije. Na čelu so voditelji, elita: les dirigeants. Potem sledi širša skupina delavnih članov, ki prejema delovne smernice od voditeljev. Za njimi se zbirajo organizirani pasivni člani, ki se vzgajajo za aktivne. Slednjič valovi za vsemi temi neorganizirana masa, ki pa je katoliškega mišljenja in prihaja na javne sestanke in zборе. Iz nje prihajajo člani KA. Organizacija je torej hierarhično ustrojena. Številke? Valonska katoliška delavska mladina šteje okroglo 30.000 organiziranih članov, a neorganiziranih 40.000, skupaj tedaj približno 70.000 mladih ljudi. Začenjajo pa vselej s 3—4 mladci, ki jih najprej temeljito vzgoje in izločajo za vodstvo društva, ki pride potemtakem takoj v večje in zanesljive roke.

Vsega je v belgijski KA organizirane približno 200.000 moške in nekoliko manj ženske mladine. (Celokupno prebivalstvo Belgije šteje osem milijonov duš.)

V Belgiji se je torej Katoliška akcija krasno razcvetela — nič namni kakor prvotno katoliško gibanje. Odkod ti veliki uspehi? Belgijce odlikuje posebno eno svojstvo: prirojena delavnost — v tem smo jim Slovenci hvalabogu podobni — ki jih žere na neprestano delo kakor mravlje. Dasi imajo velike voditelje, vendar vse zidajo in snujejo na vestnem, neumornem podrobem delu, ki ustvarja čuda. Potem imajo belgijski katoličani obilo svetne in redovne duhovščine, ki more povsodi, kjer je treba, zastaviti svoje moči. Dalje je Belgija vseskozi katoliška dežela brez diaspor. Naseljena je goste na razmeroma majhnem ozemlju in ima vsa moderna prometna sredstva, kar znatno olajšuje dušno pastirstvo in propagando.

Vse to so zelo ugodni naravni pogoji, ki pa sami nikakor še ne zagotavljajo uspeha. Tu je treba še blagoslova božjega, milosti božje. In ta obilo rosi na Belgijo, ker se njeno katoliško prebivalstvo iskreno pokori Sv. stolici in brez pridržka osvaja njene smernice. To je tudi sisto naravnih vidikov velikega pomena. Posameznik in celota inata tako pred seboj popolnoma jasno in nedvoumno zahtevane cilji; ni treba tritati sil in časa z reševanjem težavnih problemov, koraka ne zadržuje mučen dvom, ali je pot prava ali ni. Vse sile se morejo tako nedeljene in neoslabljene posvečati pozitivnemu delu.

Pa ta zunažja pokorščina še ni zadnja in najgloblja vez z Bogom, ki daje vsemu življenje in rast. Najboljši duhovni bodo vedno isti: popolne notranje podreditve, zedinjenja z božjo voljo, tako da v svojem javnem delu ne bodo v ničemer iskali sebe, svojih lastnih ciljev in namenov, marveč vedno le božje. To je potem pravi apostolat, poln božjega blagoslova. V tem je zadnja skrivnost belgijskega uspeha: med belgijskimi voditelji so svetniki.

Poglejmo še, kako so v Belgiji formalno večili odnos med prvotnim katoliškim gibanjem in Kato-

liško akcijo. Borbe med njima sploh ni bilo, slednjaja pa so žostri sklenili, da naj starejši, že vzgojeni in izolirani člani KA avtomatično prehajajo v sindikate in politično stranko. S tem pa vsekakor še ni izrečena zadnja beseda, kajti KA bi morala začeti slabeti, ako bi vsi njeni aktivni in najboljši člani stali o prehajali v kat. gibanje, kjer vseh sil niti zaposlitvi ne bi mogli, dočim bi KA ostajala brez najboljših delavnih moči.

Zelo zanimivo je za nas slovenske katoličane vprašanje, po katerem načelu so Belgijci organizirali KA: po centralističnem ali avtonomističnem: skupna organizacija za vse stanovne ali organizacija po stanovih s skupno centralo? Oba sistema utegosta biti dobra in je vse odvisno od prave krščanske ljubezni in demokracije odnosno smisla za skupnost. V vsakem slučaju je gotovo, da mora biti prostora za iniciativno in da mora dobiti stan, ki je v kakoli dobi posebno v stiski in prisiljen, da se bori za svobodo obstanka in napredek, potrebno svobodo za borbo, to se pravi avtonomijo. V takem položaju se nahaja n. pr. d. s. nedvomno delavski stan. Delavci morajo delati predvsem sami voditi svojo stvar, ker je čisto jasno, da drugi stanovi nikakor ne pojdejo za njihove interese v ogenj in bi se usodno varali, ako bi se s prekrižanimi rokami zanašali na druge. Delavskemu gibanju treba dati vso svobodo in pomoč za razmah temboj, ker preti nevarnost, da jih pritegnejo nase druge, veri sovražne sile.

No, v Belgiji so se bili odločili za avtonomistični sistem in organizirali vso KA po stanovih. S tem so dali iniciativni prostor in omogočili razmah vsem silam. Toda zašli so pri tem v skrajnosti, razrahljali medsebojne vezi in pozabili na skupne interese. Pač so vse posamezne stanovske organizacije vzpostavile v ACJB-u, toda ta vez se kmajda čuti, vsak del ravna neodvisno od vseh drugih. Med posameznimi stanovni medsebojnega umevanja in skoraj obeh stikov. To je velik nedostatek v organizaciji belgijske KA, ki se ga belgijski katoličani sami bolesto zavedajo. Univerzalnost KA bo slednjič iz lastne notranje sile premagala nedvomno tudi ta nedostatek, kakor bo drugod premagala skrajnosti centralističnega sistema. Katoličani vseh dežel pa smo dolžni, da tej notranji sili katoliške univerzalnosti delamo čimmanj ovir, to pa posebno sprito nevarnosti, ki jo predstavlja boljševski univerzalizem.

„Slovenski Narod“ na socialnih polih

Ze oni dan smo omenili, da nikakor ni bila dobra izbira, ko je bilo »Narod« poverjeno zastopstvo socialne napredne fronte. Takoj je bilo očitno, da ga bodo ata polomili — in so ga res. Je pa tudi resnica — in to jih opravičuje — da je bila naloga zanje izredno težka in delikata. Lahko si mislite, s kako težko glavjo so se zamislili v nekdanje lepe čase, ko ni bilo treba pisati o nekdanjih socialnih vprašanjih. Z ljubeznijo so šli polistat v nekdanje letnike, stoji, kaj stoji ondi? O farskih bisagah! — Eno je rešine misli! Farske bisage, to je idejal Pa so se ata z olajšanim srcem vsedli in nam — pretekli teden je bilo — povedali, da bi boljševizem bil nevaren pravzaprav v prvi vrsti farskim bisagam. Ata se že dalje časa ne izražajo čisto jasno, ampak vsekakor so hoteli nekaj podobnega povedati. Škoda, da takih reči, predno jih dajo m rok, ne dajo komu iz svoje okolice pregledati. Leta bi jih brez dvoma opozoril, da so farske bisage pri nas že davno temeljito prazne in se jim v tem oziru ni treba prav nič bati boljševikov, ki bi pa utegnili temeljito potresti marsikak napet trebusček gospodov pri »Narodovem« koncernu.

Vidite, tako gre in blamira »Narod« svoje ljudi. Po tem socialnem razmišljanju so se ata znova poglabili v probleme našega časa in ga našli obupno žalostnega. Kje je vzrok? In so se spomnili na svojega mladostnega sovratnika Roberta Malthusa (1766—1834), ki tudi a svetom ni bil zadovoljen, pa videl rešitev v tem, da ljudje umetno omeje rojstvo otrok. Drugo leto bo že 100 let, kar je umrla ta originalni Malthus. Kljub njegovim teorijam se je človeštvo v tem času namnožilo za dobro milijardo, pa je še za nekaj milijard ljudi prostora na tej naši lepi zemlji. Toda naš ata se neomajno drže Malthusa in zadnje dni sami brači, kakor skoraj z mladostnim zaletom branijo malthuzianizem. Kaj, če bi se bogatini množili, ampak so reveži, ki silijo v življenje in groze posesti vso zemljo! To ne gre ata v račun. Pri tem so zelo hudi na duhovnike, ki žive v celibatu (beseda je tuja in jo ata malo nerodno izgovarjajo), in cerkev, ki ljudi opozarja na naravne in moralne zakone.

To je le nekaj obrisov iz duhovnega profila ata »Naroda«, kar hodijo po socialnih polih. Sicer opazujemo, da se zadnji nekaj interesirajo za »Slovenecov« zdravniško posvetovalnico in jo temeljito prebirajo, znamenaje, da tudi oni nestrpno pričakujejo zaprosenega odgovora. Ata se nam smilijo in bomo urgirali pri našem zdravniku, da ne bo prepozno. Bi jih bilo še škoda, če bi radi socialnosti vzeli konec. Ko pa so tako špenili

Drobne vesti

Zeneva, 24. jan. AA. Tu se je začelo 76. zasedanje sveta Društva narodov.

Zeneva, 24. jan. AA. Ker je konferenca za 40-urni tednik končala proučevanje konvencije, se jutri zaključni.

Pariz, 24. jan. Ž. Liga za človečanske pravice je protestirala proti obsodbi madjarskega župnika Hocka radi prestopka po zakonu o tisku, po katerem je bil obsojen na leto dni ječe. V protestu naglašajo, da je zdravstveno stanje 74 letnega starčaka tako slabo, da ta kazneni pomeni najmanj toliko kakor smrtno kazen.

Praga, 24. jan. AA. ČTK poroča: Češkoslovska narodna banka je znižala oskотно mero s 4 in pol % na 3 in pol%. Znižanje stopi jutri v veljavo.

Pariz, 24. jan. AA. Od 25. marca pa do 7. okt. bo v Franciji uveden poletni čas. Ure bodo pomaknjene za eno uro nazaj.

Bizerta, 24. jan. AA. Zaradi neprestanega deževja se je podrla neka hiša v predmestju in pokopala pod seboj pet ljudi.

Pariz, 24. jan. Ž. V srednji Afriki so opazovali velik meteor, ko je ravno padal.

Berlin, 24. jan. tg. Otton Habsburg je včeraj obiskal v Potsdamu bivšega nemškega prestolonaslednika in druge člano Hohenzollerncev.

Jaen (Španija, 24. jan. AA. Tu je divjal ogenj, ki je upecelil eno hišo. Sedem ljudi v uici je zgorelo.

† župnik Peter Zadravec

V ponedeljek, dne 23. t. m. ob pol 21 je izdihnil v ormoški bolnišnici zadet od možganske kapi župnik Peter Zadravec. Blagi pokojni gospod župnik je bil najmlajši tovariš izmed šestnajstih posvečenec leta 1889. Rojen je bil 23. junija 1866 v Središču, ordiniran pa 11. julija 1889. Kaplanoval je najprej pri Sv. Stefanu pri Zusmu, od 1. maja 1890 dalje pa do 30. aprila 1891 v Vuzenici, potem do 14. sept. 1894 pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah, od 15. septembra 1894 do 31. julija 1901 v Zavrču, od 1. avgusta 1901 do 28. januarja 1902 pri Sv. Janžu na Drav. polju, od 29. januarja 1902 do 15. novembra istega leta pri Mali Nedelji, dokler ni 16. novembra 1902 postal župnik pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji. Celih 30 let je pastiral prelepi svetolenaški župniji in bil vedno zdrav, močan in dobre volje. Farani so ga ljubili s sinovsko udanostjo in spoštovanjem. S prvim aprilom lanskega leta je šel v pokoj in se stalno naselil v Ormožu. Pogreb bo v četrtek, dne 26. t. m. ob devetih dopoldne iz Ormoža, kjer bo truplo blagoslovljeno. Potem pa bo prepeljan k Sv. Lenartu pri Vel. Nedelji, kjer bo prenešeno k večnemu počitku na tamkajšnjem pokopališču. Za gospode duhovnike bodo v Ormožu na razpolago vozovi.

Vzornemu slovenskemu duhovniku svetel spomin. Žalostnim sorodnikom naše iskreno sožalje!

300 letnica varaždinske gimnazije

Varaždinska gimnazija, ki se je včasih na njej šolalo mnogo slovenskih sinov, slavi l. 1934 300 letnico svojega obstanka. Ravnateljstvo objavlja ob tej priliki ta-le poziv vsem bivšim učencem varaždinske gimnazije:

Državna realna gimnazija v Varaždinu bo leta 1934 obhajala jubilej svojega 300 letnega obstanka. Pripravljali odbor za to proslavo je določil, da se bo vršila meseca oktobra l. 1934. Ob tej priliki bo izšla obširna spomenica, ki bo vsebovala zgodovino te šole ter seznam vseh profesorjev ter maturantov od početka do danes. Poleg večjega spisa o zgodovini zavoda želi odbor še več manjših prispevkov o posameznih važnih dobah iz življenja varaždinske gimnazije. Ko bi pa ti prispevki bili prekratki za samostojne članke, bi služili za gradivo drugim člankom. Prav bi prišli tudi spomini na posamezne profesorje in učence; odveč bi tudi ne bile kratke originalne šaljive črtice iz življenja varaždinskih gimnazijcev.

Vse bivše učence te šole, ki bi hoteli na ta način pomagati slavnostnemu odboru za proslavo jubileja te nekdanje svoje šole, prosimo, naj to čimprej sporoče ravnateljstvu gimnazije v Varaždinu ter naj točno povedo, o čem mislijo pisati, koliko bo približno prispevek dolg, da bi uredniški odbor za spomenico lahko kmalu vedel, na čigavo pomoč se lahko zanaša in da bo zato temu primerno lahko razdelil vse gradivo med posamezne sodelavce.

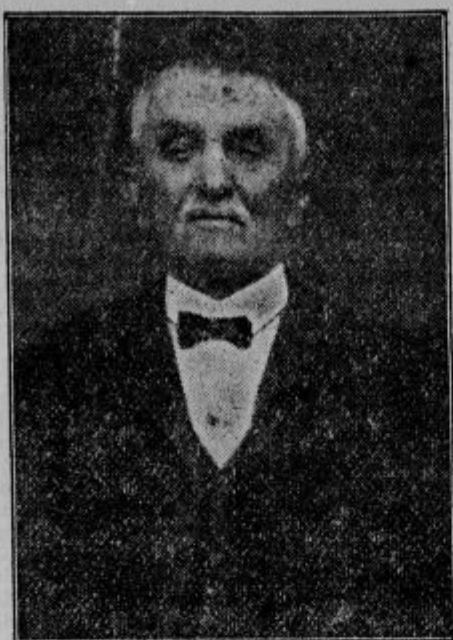
Orijaški prešič

Vincenc Nemeš, posestnik, Tešanovci v Slov. Krajinu, je klal prašiča, starega 2 leti 3 mesece, ki je tehtal 321 kg; speh je bil debel 14½ cm in so navrhli iz njega 117 kg masti.

Po 61 letih tovarniškega dela v večni pokoj

† 85 letni Janez Letnar — priča zgodovine kamniške smodnišnice

Kamnik 24. jan.

Pretekli teden je umrl na Vrhpolju pri Kamniku v starosti 85 let Janez Letnar, trdna gorenjska korenina, ki je bil 61 let zaposlen v državni smodnišnici. Rojen je bil leta 1848 na Vrhpolju. Ko je odslužil vojake, je bil sprejet za delavca na smodnišnico, kjer je vztrajal pri delu nad 6 desetletij. V kamniški smodnišnici, ki je prišla obratovati pred 75 leti, so v začetku delali vojaki. Ker pa so se ti vedno menjavali in prihajali novi, je bila za vodstvo tovarne velika težava s tem, da so morali novince po več tednov uvajati v delo. Zato se je vojni erar končno odločil, da iz praktičnih razlogov zaposli v smodnišnici domače delavce iz Kamnika in okolice. Janez Letnar je bil med prvimi domačini, ki so nastopili delo v smodnišnici. Iz svojega doma na Vrhpolju, ki je 5 km oddaljen od tovarne, je hodil vsak dan na delo. Leto za letom, desetletje za desetletjem, vsak dan je premeril dolgo pot do tovarne in nazaj. Če bi sešel vse te kilometre, ki jih je prehodil v teku 60 let do kraja, kjer si je služil svoj vsakdanji kruh, bi dobil 180 tisoč km, to se pravi, da bi bil lahko več kot štirikrat prišel okrog zemlje po ekvatorju.

Letnar je bil najprej zaposlen na smodnišnici kot delavec. Delal je v vseh objektih in si v teku dolgoletne prakse pridobil veliko izkušnost, da so ga postavili za mojstra. Kot delavec in kot prvi predstavitelj je bil med svojimi tovariši izredno priljubljen in je bil prav gotovo med onimi redkimi, ki lahko rečejo, da v vsem življenju niso imeli sovražnika. Zo 45-letnem delu v državnem podjetju je bil upokojen in kot kronskemu upokojencu mu je bila nakazana mesečna pokojnina 48 Din. Ker s to pokojnino seveda ni mogel živeti in ker je bil kljub svoji starosti še vedno pri močeh, je ostal še nadalje v tovarni in delal do svojega 83. leta.

V vseh 61. letih menda nikoli ni bil bolan. Še po vojni, ko je imel že 7 križev na hrbtu, je bil tako trden, da bi mu marsikateri petdesetletnik lahko zavidal njegovo trdno postavo, krepko hojo in vztrajnost pri delu. Le zadnja tri leta je tožil o bolečinah v desni nogi, da je pozimi težko prehodil dolgo pot do tovarne. Vendar pa je vztrajal pri delu v upanju, da bo končno le rešeno vprašanje njegove pokojnine. Pred dvema letoma se je po 61-letni zaposlitvi poslovil od smodnišnice in dočkal, da mu je bila malo kasneje nakazana pokojnina 400 Din mesečno.

Janez Letnar je imel izredno dober spomin, tako, da so ga vsi občudovali. Bil je živa kronika kamniške smodnišnice in je vedel za dan in letnico vseh važnih dogodkov v tovarni. Imena vseh upravnikov je obdržal v glavi in je vedel točno, kdo in v katerih letih je načeloval smodnišnici od njene ustanovitve do danes. Vedel je za vse nesreče, ki so se pripetile v tovarni in za imena vseh, ki so se tu ponesrečili. Poznal je vse sestave vseh vrst smodnikov, ki so se kdaj izdelovale v smodnišnici. Prejšnji upravnik smodnišnice, ki se je živo zanimal za zgodovino in delo v tovarni v preteklih letih, je pogosto poklical Letnarja od njegovega dela pri stroju in ga spraševal o tem in onem iz prejšnjih let. Na klopici sta sedela strogi polkovnik in najstarejši tovarniški delavec cele ure in se pogovarjala kakor dva tovariša. Z velikim zanimanjem je rad vsakdo poslušal njegova pripovedovanja, saj je znal tako prijetno in zabavno pripovedovati kot malokdo. Kakor dober spomin je imel Letnar, razvidno tudi iz tega, da je natančno vedel, koliko ima površine in koliko prebivalcev posamezna evropska država. Preprosti 85-letni delavec bi v tem oziru marsikateriga inteligenta spravil v koš. Zaradi teh lastnosti in prirojene ljubeznivosti ter tovariške požrtvovalnosti je bil pri vseh močno priljubljen, vsak je v njem spoštoval moža poštenjaka, vzornega krščanskega družinskega očeta in neumornega zvestega delavca.

Janez Letnar ni dolgo užival svoje pokojnine, za katero je delal 61 polnih let. Prejšnji dan je hodil še okrog, jutraj pa so ga našli mrtvega v postelji. Ugasnil je kakor luč, ki je zmanjka goriva. Kako je bil spoštovan in priljubljen, je pričal njegov pogreb, katerega se je udeležilo vse prebivalstvo od blizu in daleč in vsi delavci smodnišnice ter častniški zbor s podpolkovnikom Sablačanom na čelu. Uprava smodnišnice mu je poslala na krsto krasen venec, enega pa so mu poklonili tovarišdelavci. Pri odprtem grobu mu je zapel v slovo neveljski pevski zbor pod vodstvom g. Ferdinanda Novaka ganljive žalostinke, dolgi spreved pogrebecev pa je v nemem molku počastil spomin blagega pokojnika.

Zvesti delavec, počivaj v miru, ki ga v življenju nisi poznal!

Beli zobje: Chlorodont

Pred tremi sodniki

Temperatura v razpravnih dvorani št. 79 nekaj nad 14°C. Mali senat pod predsedstvom s. o. s. g. Ivana Kralja, šef drž. ložilskega dr. R. Ogoreutz. Vse klopi so do zadnjega napolnili poslušalci z dežele, ki so bili obveščeni o drugi razpravi kot oškodovanci.

Konec sredozimskih ledencev

O januarskem mrazu in vremenu

Ljubljana, 24. januarja.

Jutri je sv. Pavel Puščavnik, ki zaključuje po starem kmečkem vremenskem reku petdnevno dobo treh januarskih ledencev, ki so sv. Neža, Vinko in zadnji Pavel. Po omenjenem reku pritiska navadno ob tem času v naše kraje mraz. Na Nežin dan v soboto je mrzli val zavalovil s severa in objel vse naše kraje. Na prostem je ta dan toploter jutraj kazal — 6,6°C, v nedeljo — 10°C, v ponedeljek — 10,4°C in davi ob 7 — 11,2°C. — V tem času pa se je barometer dvignil od 764 na 772,1 mm. Davi je sicer dalj časa znova belil ravan in plan nov, prav suh sneg, ki so ga pač močni vetrovi zanesli od severa proti jugu. Drugače pa je bilo danes močno oblačno. V nedeljo je bilo prav solčno in lepo vreme. Vinogradniki mnogo drže na Vinka, kajti stari očanci pravijo: »Če na Vinka solnce sveti, bo dosti rujnega vinca v kleti.« Vinko je vinogradnikom bil naklonjen. Kaj nam bo pa Pavel prinesel, bomo pač videli jutri, ko ljudje govorijo: »Če sv. Pavel na vetru prijezdi, se za njim rad dež ugnezdi.«

Januarski mraz je drugače ugoden za polja, ni še presegel svojih meja in je upati, da letos v splošnem ne bomo imeli prehudo mrzle zime, da bi napravila kako večjo škodo po gozdovih, nasadih in sadovnjakih. Zadnje dni je po Notranjskem in na Krasu silno tulila burja, ki je zato v zavetju nanesla večje zamete in ponekod ceste pometla tako, da so kar prašne. Večji zameti so nastali v Šabranskem okraju, ki se šteje v tako zvani gorski

Vabilo na korajžo.

Zravnar ko sveča, v vojaški uniformi je stal pred sodniki, Jože, v civilu kovaški pomočnik, krepak Gorenjec, doma tam iz okolice kovaške. Obtožen je, da je 18. julija lani s sekuro udaril Antona Marčuna po glavi, mu hudo poškodoval lobanjo in je bila poškodba smrtonosna. Tona pa se je za enkrat zljazal. Jože je sodnikom pravil:

»Brata sem branil. Ponoči je bilo, pa ne vem, kam sem udaril, enkrat po glavi, drugič po roki. V rokah sem imel kol, ne sekire.« — V bojnem razpoloženju ste bili vsi!« je pripomnil predsednik.

Priča Tone: »Trije so avfall.« Predsednik: »Zakaj ste šli potem za njimi?« »Povabili so nas!« Predsednik: »Na pretep?« Tone: »Gledat sem šel, ko so lomili planke. Vse so napravili v hitrici.« Predsednik: »S kom vas je udaril?« Tone: »S sekuro! Sem videl.« Drž. ložilec: »Po kaj ste šli tja?« Ali pokazat korajžo? Tone prostodušno: »Da. Bil sem malo vinjen.« Jože je bil obsojen na 6 mesecev strogega zapor. Ker pa je pri vojakih marljiv in ni bil doslej še kaznovan, mu je bila kazen odložena za 5 let pogojno.

Velike tatvine koles

so bile lani od maja do julija izvršene v ljubljanski okolici, okoli Kamnika in Vrhnike. Dva možakarja, ki jima delo ni kdovekaj dišalo, sta kolovala okrog. Pojavila sta se zdaj tu, zdaj tam. V treh mesecih sta pokradla raznim lastnikom kar 20 koles v skupni vrednosti 15.300 Din. Pri takih nepoštenih pohodih pa sta izmikala tudi druge stvari, kar jima je prišlo pod prste. Petim osebam sta vzela razno blago v vrednosti 1200 Din. Kolesa sta prodajala po Dolenjskem in tudi v Ljubljani. — V svoje posle sta vjela tudi mlađega ljubljanskega čevljarkega mojstra, ki je od njiju kupil 7 koles po prav nizki ceni.

»Res sem vse storil!« je priznal prvi obtoženez Ludvik, oženjen čevljarški pomočnik, »hobil sem iskati delo okrog. Skupaj sem hodil z Angelom.« Drugi obtoženez: »Visoko sodišče! Zapuften sem bil, dela ni bilo. Pa mi je ta rekel: Kaj boš tako živel? Pojdva po kolesa!« Prvi obtoženez ogorčen: »Rekel si mi: Reci povsod, da sem ti liral kolesa iz Italije!« Tretji obtoženez čevljar Jože, ki je kupoval kolesa, elegantno oblečen: »Ludvik mi je zairjaval: Kolesa iz Italije je pripeljal kolesa! Verjel sem mu in kupil.«

Ni dosti pomagalo. Bili so obsojeni: Ludvik na 20 mesecev, Angel na 15 mesecev strogega zapor. V kazni pa se jima je všteli preiskovalni zapor od 18. julija 1932. Tretji obtoženez pa je bil obsojen radi nakupa sumljivega blaga na 2 mesca zapor, toda pogojno za 5 let.

kotor, kjer letos zelo ovirajo snežni meteži železniški promet.

V Sloveniji je železniški promet reden. Vlaki vozijo v Ljubljano s prav malimi zamudami. Tako je jutranji belgrajski brzovlak zaznamoval le 29 minut zamude, jesiški brzec 25 in OBS le 1 minuto, kar je znak, da so snežni meteži v Sloveniji in drugod ponehali in da so proge očiščene. Tudi avtomobilski in avtobusni promet ne trpita v Sloveniji nikakih ovir. Vse vozi redno.

Prav zanimiv je pregled vremenskih beležk od l. 1929 naprej. Nekateri mehkužneži se hudoč jejo nad letošnjim mrazom, pa je bilo januarja 1929 vse drugače. — Prav hud mraz je pritisnil 12. januarja ter je takrat živo srebro v termometru padlo kar na — 24°C. To vam je bil mraz! V dobi treh ledencev pa je nato mraz odnehal in bilo je največ — 6,9 do — 8,9°C mraza. Prav milo vreme ob tem času je bilo l. 1930. Takrat je deževalo. Temperatura je znašala — 2 do — 3,5°C. Skoro iste vremenske prilike so vladale ob času treh ledencev tudi l. 1931. Bilo je toplo, oblačno in nato je deloma deževalo. Temperatura pa je znašala od — 2 do — 4,6°C. Lani je bil hud mraz v začetku januarja, dne 2. januarja je bilo — 14,6°C. V času ledencev pa so vladali južni vetrovi in je znašala temperatura — 2 do — 4,6°C, torej slično ko l. 1931.

Ta pregled osvetljuje, da so šele letos po dolgih letih spet stopili trije ledenci v veljavo in nam prinesli mraz. Upamo, da bo mraz kmalu pojenjal, kajti o sv. Pavlu berač beraču pravi: »Bratec! Dons je svet Pav. Kje si mi zimo prespav?«

„Zgodba hranilne knjižice“

V »Slovenec« št. 19 dne 24. januarja t. l. je izšel na strani 3 članek pod gornjim naslovom. V tem članku opisana dejanja in dogodki se ne

nanašajo na našo tvrdo, ki nima z njimi nobene zveze.

Naša tvrda kupuje in prodaja vložne knjižice kulantno po dnevnem tečaju.

M. Jankote, Komanditna družba

Ljubljana, Šelenburgova ul. 6-II.

Gregorič Jože:

Pozabljene obletnice

Nekaj neurejenih listov iz zgodovine duhovnikov Kostelcev

Že pred leti sem opozoril na nič kaj veselo dejstvo, kako malo Kostelcev je bilo v zadnjih desetletjih deležnih višje izobrazbe (»Slovenec« 14. nov. 1929). Razložil sem tudi vzroke, ki so privedli do tega, in povedal, da so pred vsem zunanega, materialnega značaja. Mikalo pa me je, da bi izvedel še, kako je bilo v tej stvari prej, v prejšnjih stoletjih, ko je bila izobrazba na splošno mnogo nižja in teže dostopna. Ali je bil tudi takrat študent v Kostelu bela vrana, kar pa danes — to z veseljem in zadoščenjem ugotavljam — hvala Bogu, ni več! In po dosedanjih izsledkih moram reči, da so bili kostelski študentje zares prav na redko sejani; zato, čim dlje gremo nazaj v preteklost, tem manj najdemo takih slemenitih cvetke.

Pri tem prekopavanju in raziskavanju pa sem naletel na več Kostelcev duhovnikov, ki jih v primeri s svetnimi izobraženci, katere je dal Kostel, ni tako malo in ki nekateri med njimi niso bili pomembni samo za razvoj in napredek svojega domačega kraja, marveč je njih ime mnogokrat seglo tudi daleč čez meje njihovega delokroga.

Prvi, ki sem ga dozdaj srečal v povestnici duhovnikov Kostelcev, je Pavel Francisek Klapshe (podpisoval se je za Clapsheta). O njem sem dobil razmeroma dosti in prav točnih podatkov, čemur se pa ni čuditi, ker je bil mož v svoji dobi precej znana, vplivna in vpoštovana oseba: umrl je l. 1772, kot tovarniški župnik, kjer je pastiral celih 40 let. Poleg tega pa je bil še apostolski protonotar, vitez (Comes Palatinus, Aequus auralis) in pičanski kanonik! O njegovem življenju do leta 1732, ko je postal tovarniški župnik — kronist piše, da je »parochiae laetitiam attulit — mi ni nič znanega. Vemo le toliko, da je bil rojen l. 1687, ali 1688.

v Kostelu ob Kolpi — ad Kolapim, kakor sam pravi. Kje, kdaj in kdo ga je šolal, ni znano. Kdaj je bil posvečen tudi nisem mogel drugače dognati kot iz njegove zlate maše 1712. Moji le napis na nagrobniku, kjer stoji, da je živel templu — 52 let! Potem takem bi bil moral osem let pred smrtjo stopiti v pokoj!

Več podatkov pa imamo iz dolge dobe njegovega župnikovanja v Tomaju, kjer je nastopil natanko pred 200 leti — 1732. — kot vreden naslednik svojega slavnega prednika Jakoba Križaja, kakor zopet piše kronist. Naj navedem samo nekaj važnejših dogodkov, ki jih je največ z lastno roko zabeležil v župno kroniko:

1732. je postal župnik. 1732. in sicer 15. maja mu je ob dveh popolnoči zažgala župnišče vdova Katarina Turk, doma iz Stanjela, ki je deset let služila v župnišću, katero je morala zapustiti, ko so jo zaslačili pri tatvini. Iz čnaševanja je zažgala. Najprej je raztrgala mrežo na oknu spodnje sobe in vrgla ogenj vanjo; ker se pa ni hotelo vneti, je zapalila streho in pogorelo je vse. »razun spalnice gospodove«. Škode je bilo čez 2000 gold. V Devinu je bila obsojena, da bo sežgana na grmadi. V arhivu bere: »Capta vero ad ignicremium carnifici tradetur. Quae sententia publicata fuit publice Duini et in S. Daniele (Stanjel), expensae processus ex eius vestibis venditis solutae sunt.«... Za zidanje nove hiše je dobil Klapshe 500 gld. od Njih Veličanstva cesarice Marije Terezije, 600 gld. pa je dal od svojih dohodkov.

1762. je obhajal svojo zlato mašo. Sedmega maja se je odpravil na Dunaj in povabil samo cesarico Marijo Terezijo »kot duhovno mater« k zlati maši. Cesarica je kajpada obljubila. Pa se ji je zdel Tomaj malo predaleč, zato je Klapshe poslala samo zlato medaljo, ki mu jo je v njenem imenu izročil tedanji tržaški škof grof Anton pl. Herberstein: na dan slovesnosti, t. j. 15. oktobra 1762. mu jo je v cerkvi vpričo ljudstva pripel na prsa.

Proti koncu življenja se mu je pripetila huda neizgoda. Neki surovež ga je napadel z nožem in ga skoraj do smrti ranil, ker je okregal njegovo ženo, katero je v cerkev gredel — bilo je namreč neki praznik, najbrž ob žegnani — od plesa vso razbeljeno srečal na cesti. Ta napad mu je močno škodoval in mu skrajšal življenje, kar pa je Klapshe potrpežljivo prenašal in celo izprosil, da so morilcu, ki je bil na smrt obsojen, določili samo dve leti ječe! Dne 31. jan. 1772. — torej točno pred 160 leti — je Klapshe umrl »v največjo žalost cele župnije, kakor poročila kronist. Pokopali so ga pred velikim oltarjem župne cerkve sv. Petra in Pavla v Tomaju v grobnici, ki jo je bil dal 20 let prej sam narediti. Na grobu so vklesane besede: »Paulus Franciscus Klapshe — bis archidiaconus Parochus — vivens templis 52 annis — hic requiescit aetatis suae 85. — 1 febr. 1772.«

To bi bil v pratkih črtah kratek oris Klapshevega življenja. Važno je pa tudi njegovo velikansko delo, ki ga je izvršil kot župnik v Tomaju. Poleg vsega onega neocenljivega dela, ki je samo v knjigi življenja registrirano, je precej obširen (a ne izčrpen) pregled njegovega javnega delovanja iz župn. arhiva popisal v »Zgodnji Danici« (1879, 413—414) tedanji tovarniški kaplan Jožef Zupan. Iz tega kratkega pregleda se jasno vidi, da je bil Klapshe zares čudovito podjeten in delaven mož. Samo nekaj dokazov: v 40 letih svojega župnikovanja je sezidal več podružnic in jih opremlil z vsem potrebnim — eno popolnoma na lastne stroške — dal je napraviti več ko 15 oltarjev, približno toliko zvonov, več kelihov, mašnih plaščev in še ne vem koliko druge cerkvene opreme... Zato ga Zupan po vsej pravici imenuje »dobrosrčnega, blagodušnega in neutrudljivega župnika, ki je vse svoje življenje kakor dohodke daroval v povzdigo božje časti in je bil vnet za vsak blagor svojega naroda.«

Končno moram omeniti še njegove »muzne bukvice«, ki tudi razodajajo njegovo apostolsko gorečnost ter so mu pripravile pot celo v zgodovino.

vino našega slostva. Je to njegova »Synopsis catechetica«, ki jo je kot pripomoček dušnim pastirjem sestavil po raznih virih. Ta nekoliko svojevrstni ljudski katekizem je izšel v Ljubljani prvokrat l. 1743, drugikrat pa l. 1757. Prva izdaja, ki je nisem mogel dobiti, obsega v prvem delu kratek posnetek krščanskega nauka, navodilo in razlago za molitev rožnega venca, lavret, litanije, nagovor na ženina in nevesto, latinsko himno ob spominu na posvetitev cerkve, pesem o veri, memoriale duš, pastirja in življenjsko navodilo. Druga izdaja, ki sem si jo dobro ogledal, nima poročnega nagovora, himne, memoriala in vodila, ina pa nekaj drugih stvari, n. pr. pesem o maši itd. Ker tukaj pač ni prostor, da bi natančneje analiziral navedeno knjigo, povem le še to, da je pisana v duhu tedanje slovenščine: pisava pomanjkljiva in nedosledna, kosmatih germanizmov pa argoli ko na mravljišču, kadar ga obsije pomladansko sonce. Kljub temu ima knjiga svojjo vrednost!

O Klapsheu se je, kot sem omenil, že precej pisalo. Najboljša sta pač članka v »Zgodnji Danici« (1879), ki sta jih napisala J. S. in J. Zupan. O »Synopsis« poročla Marn v XXII. zv. svojega »Jezičnika« (str. 17—17) in Glaser l. 173. Glaserjevo poročilo pa je zelo površno in polno ne le tiskovnih, marveč tudi stvarnih napak; trdi namreč, da je bil Klapshe iz Kostela na Primorskem! Kratko poročilo je dalje v »Slov. biogr. leksikonu« (str. 458, Dr. F. Lukman), omenjen pa je tudi v Grafenauerjevi »Krat. zgod. slov. slovstva« str. 79, v Šafarikovi »Geschichte«, str. 21 in 116, ter v »Curia episcopalis Tergestina, 1866, str. 22.

Da bo Klapsheva slika popolnejša, naj povem še to, da je v oporoki iz l. 1771. določil ustanovo 1000 germanskih forintov za reveže, vdove in sirote v Tomaju in pri Fari ad Kolapim. Torej do konca ni pozabil svojih rojakov. Prepis te listine je v ljublj. škof. arhivu.

(Dalje)

Ljubljanske vesti:

Gasilci in reševalci v letu 1932

Ljubljana, 24. I.

Kljub mnogim zaprekam, kljub gospodarski krizi so ljubljanski poklicni gasilci in reševalci napravili v l. 1932 velik korak naprej. Naš list že nekaj let sem propagira modernizacijo ljubljanskega poklicnega gasilstva in reševalne službe, toda le počasi prihajajo gospodje na mestnem magistratu do tega prepričanja. Ni še dolgo tega, kar smo zahtevali, da mestni magistrat odpravi nemoderne reševalni voz in kupi tretji reševalni avto. Tedaj je bil naš list skoraj zasut z uradnimi popravki. Dejstva in razlogi sam so te uradne popravke sami demantirali. Zahtevali smo moderno magirus lestev, no proti koncu l. 1932 je bila tudi magirus lestva nabavljena. Če ugotovljamo sedaj, da je bilanca poklicnega gasilstva in reševalne službe za l. 1932 zelo aktivna in poklicnemu gasilstvu ter reševalni službi, kakor tudi mestni občini v čast, s tem seveda še ne priznamo, da je bilo doseženo prav vse, kar bi Ljubljana morala že davno imeti v tem oziru. Mnogo je še pomanjkljivosti in skoraj bati se je kakšne večje požarne ali elementarne katastrofe, za katero bi bila sedanja varnostna služba mestne občine prešibka.

V številu osebja ni reševalna postaja lani prav nič napredovala. Še vedno ima poklicno gasilstvo in reševalno službo skupno, poleg poveljnika g. Furlana uslužbenih le 18 uslužbencev. Poveljnik se sicer pač trudi in moramo priznati, da mu gre vodja gospodarskega urada mag. nadsvetnik g. Jančigaj zelo na roko, toda konservativne tendence, protivne vsaki modernizaciji, so na mestni občini še vedno zelo vplivne. Stalež osebja je pri poklicnem gasilstvu in pri reševalni postaji za tako veliko čenstvo, kakor je Ljubljana, premalen. Gasilci so preveč zaposleni in prebivalstvo izkušnje ve, da morajo poklicni gasilci biti po 48 ur permanentno v službi, če imajo potem 24 ur prost. Se sreča je, da v Ljubljani zadnja leta ni bilo večjih katastrof, ki bi razkrile vso to revščino ljubljanske poklicne varnostne službe. V l. 1932 je poklicna varnostna služba pač napredovala glede nabav, ni pa napredovala v številu osebja, kar bi bilo prav tako potrebno.

In vendar je to osebje preprečilo marsikaj nesreč v mestu in marsikomur je s svojo zvesto, vedno požrtvovalno, včasih pa tudi herojsko službo, rešilo življenje. Pomislimo samo, da je bilo lani v Ljubljani 15 srednjih požarov (največji: na Dolenski cesti pri Useniku, v Veliki čolnarski ulici, pri barakah v Dravljah, v Streliški ulici pri Pustu, v Izriški ulici, na Poljanski cesti 35, požar higijskega paviljona na velesejmu, požar pri OUD, požar v Pongratzovi hiši na Novem trgu itd.). Vsi ti požari bi se mogli razviti v velikanske požare, ko ne bi bilo vmes poklicnih gasilcev. Poklicni gasilci so torej prihranili Ljubljani ogromno škodo, ki daleč odtehta malenkostne stroške zanje. Poleg srednjih požarov je bilo še 30 malih požarov, 9 dimniških, in poleg tega še 10 namišljenih. V sedmih primerih pa so morali gasilci imeti še nočno službo zaradi požarne nevarnosti.

Dnevno in skoraj ob vsaki uri vidimo na ljubljanskih ulicah reševalni avto. Pred leti je bila reševalna postaja dostikrat v zadregi, ko je imela en sam reševalni avto, medtem ko si z reševalnim vozom ni mogla kam pomagati. Sedaj ima reševalna postaja tri reševalne avte, kar zaenkrat zadostuje. Potreba pa narašča in najstarejši reševalni avto znamke »Steyer« je tudi že precej odslužen. Misliti bi treba na novega. Najstarejši avto je lani prevozil 1740 km.

Kaj bo danes?

Drama: »Kar hočete, Red B.
Opera: »Nižavac, Red Sreda.
Union: zelena dvorana: V. glasbeni večer, posvečen Davorinu Jenku. Ob 20.
Prosveta Trnovo: Predavanje prof. Janka Mlakarja. Ob 20.
Kino Kodoljevo: Ob 8. »Velikanstvo Perica«.
Nočno službo imata lekarni: Mr. Trnkozy de diči, Mestni trg 4 in Mr. Ramor, Miklošičeva c. 10.

Kadar k Slamiču zavijem,
 vedno prav z veseljem
 pečenico z zeljem
 s sladkim »Rizlingom« zalijem.

© Davorinu Jenku je posvečen V. glasbeni večer, ki se vrši danes ob 8 v zeleni dvorani hotela Union. Uvodno besedo o tem skladatelju govori g. Zorko Prelovce. Oddelek vojaške godbe 40. pešpolka proizvaja Jenkovo uverturo »Kosovo«. Oktet ljubljanskega Zvona poje Jenkove skladbe za moške zbor. Ker slišimo večkrat tožbe, da se v Ljubljani uvaža le tuja glasbena literatura, zato nudimo ravno p. t. občinstvu, ki ljubi izključno slovensko glasbo, priliko, da si vsakih 14 dni privoščijo domačo glasbo, ki je zrasla na slovenskih tleh. Vstopnice za glasbene večere so izredno znižane in znašajo sedeži 5 Din. običajni 3 Din. stojišča 2 Din. V predprodaji se dobe pri Prosvetni zvezi. Miklošičeva cesta 5.

© Pevec in pevke ljubljanskih pevskih zborov se vlnudno vabijo, da se udeležijo glasbenega večera posvečenega Davorinu Jenku, ki bo danes ob 8 zvečer v zeleni dvorani hotela Union, kjer sodeluje oddelek vojaške godbe ter oktet ljubljanskega Zvona.

© Visoka pričnina. Vratar justične palače je v torek pričam, ki so bile pozvane k razpravi o nočnem napadu na prezidentske Sokole o čemer smo že poročali, izplačal prav lepo pričnino, namreč 1682 Din.

© Ne delajte krivice! Prejeli smo: Prosim Vas, g. urednik, da priobčite v Vašem listu to-le, kar piše priporočil primorski emigrant. Zadnje nedelje sem slučajno slišal pogovor v neki družini, ki je ravno hitla »Jutro:« »Taki so ti pro... Primorci, k nam hodijo kras, da potem brez dela lepo živijo.« Prečitam še sam oni članek. Policija je prišla sedem primorskih fantov, ki so v Ljubljani kar na debelo kradli ter se v avtomobilih vozili okrog. Pogovor one družine me je tako potrl, da si ne vem drugače dati duška, kakor na vso javnost nasloviti vprašanje, ali po onih sedmih vse ostale tisoče enako sodi? Težko je naše stališče. Morali smo po sili preganjanja zapustiti svoje stariše, domove, sami smo v tujini, večina brez dela in jela, le usmiljena srca nam pomagajo, da ne obupamo. Ako pa bi eadaj javnost vse enako obtožila kakor omenjena družina, kam nas to obrne? Mi, kar nas je poštenih fantov, tatnako početje onih najostreje obsojamo in zahtevamo zanje najostrejšo kazen, njim v poboljšanje, drugim v svareljo. Res je, da je mnogo takih, ki pridejo čez

drugi avto »Austro-Fiat« je prevozil 11.704 km, tretji, ki je komaj nekaj mesecev v obratu in ki se izvrstno obnaša, znamke »International«, pa je že prevozil 3856 km. Skupno so vsi reševalni avti prevozili lani 17.280 km, kar je le malo manj, kakor pol zemeljskega oboda ali toliko, kakor znaša zračna črta od San Franciscosa do Vladivostoka. Večino mesecev lanskega leta, razen zadnjih, je vozil tudi reševalni voz, ki je napravil 778 voženj, medtem ko so reševalni avtomobili napravili 1799 voženj. Reševalni avti skoraj krijejo stroške za svoje vzdrževanje, to je stroške z osebjem vred. Največ voženj je imela reševalna postaja seveda zaradi notranjih bolezni in bolezni na ušesih, grlu in glavi. Takoj za tem pa pridejo razne poškodbe, katerih je bilo 412. Vnanjih bolezni je bilo 266, raznih prevozov iz bolnišnice na dom in podobnih primerov pa je bilo 412. Z vsemi drugimi primeri bolezni je bilo 2599 prevozov, torej povprečno na dan 7 do 8, kar dokazuje ogromno delo reševalne postaje. Vsi prevozi pa so se izvršili gladko in ni bilo nikdar nobenih pritožb.

Poklicni gasilci, med katerimi je več izvežbanih šoferjev, oskrbujejo tudi mestne osebne avtomobile, ki jih mestna občina in gospodje z mestne občine uporabljajo za razne komisije in podobno. Osebni avto »Daimler«, ki ga je šofiral vedno poklicni gasilec, je prevozil lani 6105 km.

Takrat, kadar so v službi in če ni slučajno reševalnega ali gasilskega dela, izvršujejo gasilci razna dela za magistratne urade. Gasilci in reševalci so po večini izučeni obrtniki, mizarji, čevljarji, krojači, ključavničarji. Zlasti mizarji in ključavničarji so napravili za mestno občino, njene urade in hiše, mnogih profesionalnih del, katerih vrednost cení vodstvo gasilstva in reševalne službe nad 93.000 Din. Povrh tega so poklicni gasilci še pregledali hiše, skladišča in podstrešja na Dunajski cesti, Strossmayerjevi ulici, Linhartovi ulici, na Karlovski c., Jegličevi c., Gosposvetski c., Vošnjakovi ulici in na Šmartinski cesti ter bližnjih manjših ulicah. Poklicni gasilci namreč pregledujejo vsako leto po določenem turnusu in ugotavljajo požarno nevarnost.

Ugotovili smo že velik napredek poklicne gasilске in reševalne službe v nabavah. Nova magirus lestev, Ljubljani tako zelo potrebna, je veljala 533.000 Din. Ta znesek bo nedvomno povrnjen, kadar nanese večja nesreča — česar Bog ne daj. — in bo prebivalstvo spoznalo, kakšne ogromne vrednosti je ta lestev za reševanje človeških življenj in premoženja. Dalje je poklicno gasilstvo nabavilo dve moderni dihalni maske za gasilce, ki sta veljali 16.000 Din. Tretja nabava pa je bil novi reševalni avto znamke »International«, ki je veljal 120.000 Din. Ta znesek se je pričel amortizirati, saj bo izplačan že v enem letu ali saj v dveh, ker mesto njega mestni občini ni treba plačevati tako draga reševalnega voza.

Ni treba še posebej omeniti, da so se poklicni gasilci in reševalci ves čas tudi teoretično in praktično vežbali. Imeli so vaje in strokovne tečaje. Dalje so pregledali vse hidrante po mestu. Tudi gasilska pisarna je imela ogromno dela, saj se nanjo stranke tako rade zatekajo. Lani je rešila skupno 1122 spisov.

Bilanca je zelo zadovoljiva in more biti Ljubljana na delo teh skromnih in slabo plačanih varuhov življenja in premoženja prav ponosna. Samo temna bojazen kazi to zadovoljstvo: Ljubljana je moderno, veliko in zelo industrializirano mesto, njenih varuhov pa je premalo!

mejo samo zaradi tega, ker niso več mogli izvrševati latinske obrti. Prosimo pa policijsko oblast, da vsakega, ki pride v Jugoslavijo, temeljito preišče ter o njegovem življenju poizve. Vse pa, ki nimajo čiste vesti v moralnem oziru, naj odpravi drugam. S tem bo javna varnost boljša, posebno ne bo zaradi par falotov obsojala javnost ostalih Primorcev. Pisev v »Jutru« pravi, da so vsi iz Trsta. Ker sem sam od tam, ga prosim, naj se boljše informira ter naj ne misli, da smo ravno mi najslabši. Njemu se pač zdi, da kar je iz Trsta, smo vse sami apasi, roparji in kaj še vse. Kakor sem zvedel, ni niti eden od tam, temveč iz Goriške, eden pa iz tržiške okolice. Na javnost se obračam s prošnjo, naj sodi, koga je obsoditi in ne vseh enako. — V imenu poštenih: J. M.

© Dva nesrečna padea. Z lestve je padel in dobil resne notranje poškodbe 33-letni delavec tobačne tovarne, Josip Kunaver iz Vižmarji. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico. — V šoli v Stari Loki je padel po stopnicah 15-letni Ivan Jugovic in si zlomil levo roko.

© Pumparce, obleke, suknjiče, najboljši nakup A. Presker, Ljubljana, Sv. Petra c. 14.

Halo ha/o, dame „U.F.“
 Pazite dobro, pride „U.F.“
 Zap mnite si dobro „U.F.“

Kamnik

Za nedoljšivo občino Mekinje. Pri bodočih združitvah občin v večje enice v kamniškem okraju, je izšel predlog, da bi se mekinjska občina razdelila kar na tri dele: industrijski spodnji del bi se priključil Kamniku, zgornji del bi šli k velikim občinam Stranje, sredina pa bi tvorila del velike okoliške občine, kateri bi bile priključene še Nevleje, Paloviče, Podgorje, Tunjice in Košice, ki so sedaj v kamniški občini. Ta občina bi kakor kolobar oklepala Kamnik in bi imela svoj sedež tudi v Kamniku. Mekinjski občinski odbor se je na zadnji seji bavil s tem važnim vprašanjem in vsi odborniki so se soglasno izrekli proti temu, da bi se enotna mekinjska občina razdelila kar na tri dele. Občina, taka kot je danes, predstavlja gospodarsko zaokroženo celoto, ki jo tvorijo 9 vasi: Spodnje in Zgornje Mekinje, Jeranovo, Zduška, Podjelše, Kržiše, Vodice, Brezje in Godiš. Obsega 852 ha in ima 1060 prebivalcev. V teku zadnjih 20 let si je postavilo veliko šolsko poslopje, družbeni dom in ima tudi samo eno faro. Zbog pa naj se vse razdeli kar na tri dele? Napredek mekinjske občine v zadnjih letih kaže, da bo že v bližnji bodočnosti zrasla iz nje velika občina. V Mekinjah je bilo v zadnjem času sedezanih skoro isto število hiš kot v Kamniku in gotovo je, da bo v kratkem ves kompleks ob cesti do Godiša zazidan. Občinski odbor je te vzroke pojasnil v vlogi, katero je poslal na merodajno mesto s prošnjo za nedeljivost občine Mekinje.

Koliko mesa smo pojedli? V mestni klavnici so v preteklem letu zaklali 192 volov, 109 krav, 55 telic, 384 telet, 241 prašičev in 19 glav drobnice, vsega skupaj torej točno 1000 glav živine.

Mariborske vesti:

81 jurjev zaplenjenih

Maribor, 24. januarja.

Hudi časi so, še oni, ki imajo dosti jurjev pod palcem, tožijo. So pa tudi pomilovanja vredni ti »revozi«! Ne vedo kam z denarjem. Posojilnicam in bankam ga ne zaupajo, doma držati ga je pa tudi nevarno. Pred svedrovcami ni nobeno skrivališče dovolj varno, poleg tega pa pretijo še druge nevarnosti. Kdo ve, kaj bo jutri še vreden tak kos papirja, ki predstavlja danes še jurja... In tako pride do same po sebi izkušnje izpremenitvi dinarje v švicarske franke, marke in drugo zvezno valuto. Zakotnim trgovcem s tujimi valutami gre pšenica v klasje. Malo drznosti, malo iznajdljivosti, pa se z valutnimi kupčijami krasno zaslužijo. In se eleparji imajo lahek posel; koliko ljudi je pri nas, ki ne razločujejo bankovca za tisoč mark, ki je že davno iz prometa od pravega. Doma pa kupujejo tuje valute le premožnejši. Oni, ki razpolagajo s premoženjem, znajo najti pota in sredstva, da

□ Nad 26 milijonov nepremičninskega prometa. Kupčija z nepremičninami v preteklem letu je bila v Mariboru izredno živahna. Ves nepremičninski promet je dosegel po uradnih podatkih vrednost 26.364.205 Din, v resnici bo pa najbrže za nekaj milijončkov več, ker je znano, da se radi prebudega obdavčenja večkrat ne priznajo prave kupne vsote. Od celega prometa je samo v občinsko blaginjo kot enoodstotni davek »kanila« lepa vsota 263.642 Din 5 par, še več pa je ostalo državnim blaginjam, ki zahteva višje procenete. Najvažnejši je bil promet z nepremičninami v oktobru, najslabše pa se je trgovalo v marcu.

□ Na jutrišnjem prosvetnem večeru bo predaval gosp. E. Bojc o slovanski Poljski ob spremljanju skoptičnih slik. Pridite vsi, ki se zanimajo za Poljsko in njeno usodo jutri ob 8 zvečer v dvorano Zadrudne gospodarske banke!

□ Redna seja »Zveze mladih« intelektualcev se vrši danes v sredo ob 2 popoldne v običajnih prostorih v Delavski zbornici.

□ Prevoz pokojne grofice Zabeo. Danes popoldne ob treh se vrši na falkem gradu blagoslovitev zemskih ostankov blagoslojene grofice Zabeo. Truplo prepeljejo takoj po blagoslovitvi z mariborskim pogrebim avtomobilom v 450 km oddaljeno Padovo kjer se bo vršil pogreb.

□ Rezervni častniki v Mariboru imajo svoj 7. redni letni občni zbor v nedeljo, dne 5. febru

arja t. l. v dvorani hotela »Zamorec« v Gosposki ulici.

□ Novi odbor SK Rapida. Na zadnjem občenem zboru sportnega kluba Rapida je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik dr. Blanke, podpredsednik dr. Brandstätter, društveni vodja Frankl, I. tajnik Hoschitz, II. tajnik Wettebach, I. blagajnik Weiler, II. blagajnik Amon; tenis: Felber, Hitzl, Holtzinger; lahka atletika: dr. Jettmar, Büdefeld; nogomet: Kaspar; zimski sport: inž. Eylert in dr. Böcher; kapitan: Barlovič; I. gospodar Klippstätter, II. gospodar Ogrizek; prirediteljni odbori: Peteln, Ehrlich, Hausmaninger; upravniki igrišča inž. Kiffman, oskrbnik igrišča: inž. Eylert in Šimone; preglednika računov Herman in inž. Kiffman, Wiesenthaler, Pirih, Peteln; arhivar: Šimone.

□ Učinkovito svarilo. Posestniku Francu Ridlu iz Ščavnice je bila ukradena izpod vzglavnice denarnica, v kateri je bilo 7200 Din gotovine in še nekaj važnih listin. Tatvine je osumljen mlad Dalmatince, ki se je pri omenjenem nekaj dni zadrževal. Ker je med ljudstvom v Slov. goricah doma precej gotovine, ki je ostala v teh krajih

Celie

© Prosvetni tečaj za žene in dekleta. KPD v Celju priredi v nedeljo, dne 29. t. m. v Domu v Samostanski ulici prosvetni tečaj za žene in dekleta. Od 8 do 9 dop. bo predavala gđ. Anica Lebar iz Ljubljane o prosvetnem delu za odrasle žene, od 9 do 10 pa gđ. Vera Remčeva o deklški prosveti. Nato se bo vršil prost razgovor. K tečaju so vabljene vse žene in dekleta iz Celja ter bližnje in daljne okolice, ki so včlanjene v katoliških prosvetnih društvih.

© Katoliško Gospojno društvo v Celju je v nedeljo polagalo račun o svojem delovanju v preteklem letu. Iz poročil posnamemo, da ima društvo 192 članic, da podpira stalno okrog 65 siromakov in da je v preteklem letu razdelilo v gotovini, živilih, blagu in kurivu 21.404 Din. Vse to se je zgodilo neopaženo brez kričanja, tako da skoraj ne vemo, da obstoja v Celju društvo, ki popolnoma na tihem vrši kršč. dela ljubezni. Vsem dobrim srcem priporočamo, da omenjeno društvo po svojih močeh podpira. Odbor je ostal stari, z gospo Žužovo, kot predsednico na čelu.

© Vincencijeva konferenca ima drevi ob 8 sejo v Domu v Samostanski ulici.

© Redni letni občni zbor pev. zbora »Oljke« se bo vršil dne 29. t. m. ob 4 popoldne v društvenih prostorih.

© Katoliško izobraževalno društvo v Zalcu vprižori v nedeljo, dne 29. t. m. ob 3 popoldne pri ge. Hodnik misterij »Slehnika«.

© Občinska seja občine Celje-okolica se bo vršila v petek, dne 27. t. m. ob 6 zvečer.

© Požar v Gubčevi ulici. Včeraj zjutraj malo pred 3 je izbruhnil v Gubčevi ulici na podstrešju gostilne J. Kreuh požar. Vnele so se saje, vsled česar je začel goriti tram, od katerega se je razširil ogenj do podstrešja. Na lice mesta došli gasilci so požar takoj lokalizirali in s tem preprečili, da se ogenj ni razširil v večjem obsegu. Škoda, povzročena po požaru, znaša 25 do 30.000 Din.

© Policijska stražnica v Celju je sprejela v preteklem letu 789 prijav, stražnica v Gaberju pa 635, po številu precej več, kakor preteklo leto.

© Telica vrgla mesarja v jarek. V soboto, dne 21. t. m. je telica vrgla 23 letnega mesarskega pomočnika Pliberška Jernaja iz Stor v jarek, nato padla sama nanj, po njem hodila in mu prizadelala hujše notranje poškodbe. Pliberška so v ponedeljek, dne 23. t. m. prepeljali po zdravniškem nasvetu v celjsko javno bolnišnico.

© Posestno gibanje v zadnjem času. Lepo ležečo vilo v Parkhofu pod Miklavškim hribom — prej Kapunov grad — je kupil od Jančevih dedičev g. Heniksfeld iz Zagreba, Putanova tovarna pa je prišla v last g. J. Jelenca v Celju.

Koroška Bela

Zanimiva izredna seja občinskega odbora se je vršila v nedeljo, 22. jan. ob 8 zjutraj. Bila je ne-sklepčna in zato sploh seje bilo ni. Toliko v vednost onim, ki se za važne stvari zanimajo.

Izgradil KPD pridno pripravljajo izvirno slovensko komedijo Joža Vombargarja »Vodac«, ki jo bodo vprižorili prvič v nedeljo, 29. t. m. ob pol 16. Občinstvo na to opozarjamo.

spravijo dinarje sami v inozemstvo. Samo da je ta pot združena z velikimi opasnostmi, ker obmejni organi v tem pogledu ne poznajo šale in tudi kazni so stroge. Tak slučaj denarnega tihotapstva se je pripetil te dni v Mariboru. Elegančna dama, žena zagrebškega veletrgovca P. se je pripeljala z brzovlakom ter hotela nadaljevati pot v Avetrijo. Pri pregledu in kontroli je navedla vsoto denarja, ki je dovoljena za prenos. Toda ali je bilo vmes izdajstvo, ali pa so imeli obmejni organi tako dober nos — skratka, niso ji verjeli in izvršena je bila strožja preiskava, ki je imela presenetljiv uspeh. Cel sveženj lepo zloženih jurjev so našli pri njej, bilo jih je 81 po številu. Nič ni pomagal jok in bridke solze, cariniki so trdega srca in so jurje obdržali. Del bo sicer dobila nazaj, ko bo končano tozadevno postopanje, toda kakih 60 komadov si jih bodo pridržali kot kazen, ki je določena za take tihotapske slučaje.

od sadne letine, je taka tatvina najučinkovitejša svarilo, da ni varno držati denarja doma, ampak ga je bolje zaupati hranilnici.

□ Jubilej zvestega dela. Znani orglar gosp. Prašnik Jakob bo praznoval v petek 25 letni jubilej zvestega dela pri znani orglarski ttrvdi Brandl v Mariboru. Gosp. Prašnik se je pri moštru Brandlu izučil v orglarski stroki in je pri isti ttrvdi tudi ostal. Poznan je tudi po deželi, ker je v mnogih župnijah po naročilu svoje ttrvde izvrševal popravila ali pa montažo novih orgel. Istočasno z g. Prašnikom pa bodo praznovali pri isti ttrvdi trije drugi nastavljenici 10 letnico nepretrganega dela. Pač redki primeri vzornih delojemalcev in isto tako vzornega delodajalca v današnjih časih!

□ Mrtvaški zvon. V Novi vasi je na Radvanjski cesti 51 umrla zasebnica Neža Mahor, stara 76 let. Blago pokojnico položijo k večnemu počitku danes popoldne ob 2 iz mrtvašnice radvanjskega pokopališča. — V bolnišnici je ugrabila smrt 49 letno soprogo bakrarija državnih železnice gospo Marijo Tomažič. Pogreb bo danes popoldne ob 2 uri iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. — V visoki starosti 84 let je umrl v Slovenski ulici 40 gosp. Franc Ferlic, bivši lastnik papirne trgovine v Gosposki ulici. Pogreb bo danes popoldne ob pol 5 iz mrtvašnice na mestno pokopališče. — Svetila pokojnikom večna luč, žalujocim naše sožalje.

□ Smuči in sani na vrsti. Celo vrsto prijav prejema sedaj policija o tatvinah sank in smuč. Uzmovnice pa je težko izslediti, ker sliščijo ukradeni predmeti tisočerm drugim. V takšnih slučajih je pač bolje: držati ga kot lovi ga.

□ Boben poje... Dne 20. februaria bo pri mariborskem okrajnem sodišču dražba nepremičnin zem. knjiga k. o. Cintat vl. št. 3 ter k. o. Kumen, vl. št. 44. Vrednost 136.510 Din 40 par in 19.666 Din 40 par. — Najmanjši ponudek 94.586 dinarjev 92 par in 13.111 Din 92 par. Dne 3. marca bo pri istem sodišču dražba nepremičnin k. o. Radvanje vl. št. 87; k. o. Radizel vl. št. 48 in k. o. Vosek, vl. št. 88. Cenilna vrednost 179.586 Din, najmanjši ponudek 17.858 Din 60 par.

□ Treninji na smučki skakalnice. Skakalnica za Betnovo je na razpolago za treninje dnevno od 10 do 16. Za upravnika je določen gosp. Bratuša, ki bo skrbel za red in bo tudi vršil prvo pomoč za slučaj nezgode. Izven navedenih ur je skakalnica zaprta.

□ SSK Maraton. Dravi ob pol 7 redni treninjski plavačev v mestnem kopališču.

Plui

Divji loveci. Zanimiv slučaj se je pripetil v nedeljo 22. t. m. v Zabovcih. Pri obhodu lovišča za fazane in jerebice, sta najemnik lova Maroh in lovski paznik Kodela, radi slabih skušenj pregledala tudi sadonosnike za vasio. Stopajoča ob plotovih, sta opazila na več krajih luknje, skozi katere so smukali zajci, iskajoč si hrane. Bilo je povsod potopeano od dolgočuev in tudi človeške stopinje so se poznale vmes. V sadonosniku nekega kmeta pa skoči nenkrat zajec izpred lovec in smuk skozi luknjo v plotu. V istem trenutku pa se je začel obupen jok zajčika-begunca, ki je obvisel na zanki, nastavljeni pred luknjo. Bilo mu ni več pomoči, čeravno je še kazal znake življenja, ko sta ga lovca snela iz zanke. Zica se mu je zarézala globoko v vrat. Bila je zajčja, že z mladim zarodom v sebi. Lovca sta nato našla še več na stavljenih zank.

Huda nesreča se je pripetila Jožetu Koledniku, krojaču iz Pluja. Zdrsil je po stopnicah nekega stanovanja v kolodvorskem poslopju ter padel tako nesrečno, da je oblašal v nezavesti z opasnimi poškodbami na glavi. Reševalci so ga prepeljali z avtomobilom v bolnišnico.

Konjice

Naši smučarji so imeli preteklo nedeljo malo smolo. Je pač malo hudo, če se včasih človek ne more pravočasno popolnoma obvladati in vsled prevelikega amušarskega navdušenja in prevelike »brzine« skoči s tira. Naš Joža Strava je to občutil na lastni koži. Zlomil je smučko in malo preveč trdo položil svoje kosti na zemljo. Pri tem se je močno oprasnul tudi na nogi. Vendar pa dr. Pokornu, ki je bil zraven, ni bilo treba stopiti v akcijo. Tudi Slavko Uršič je vsled idealne smuke zlomil smučke. Drugi so še imeli več ali manj srečo. Edino Liziki ki zastopa neštati spol, je med smučanjem postala nogosto tako vroča, da se je šestokrat hladila v blagodejnim snežnem oblumu matjuške zemlje. Dr. Pokorn pravi, da so mu njegovi učenci kljub velikanski brzini, pri kateri lomijo celo smučke, vse prepričani. Sicer pa je smuka še vedno idealna. Smuk!

Šoštani

Konzum alkoholnih pijač v l. 1932. V gostinah in drugih javnih točilnicah šoštanskega sodnega okraja so v lanskem letu stali 154.629 l vina, 18.497 l mošta, 22.434 l piva in 1.432 l žganja. Tem vsotam pa niso vključene množine stočenih pijač od strani raznih svinotočev pod vejo, katerih je bilo v lanskem polletju na debelo. Po vsem tem se da sklepati, da žrtve demonu Alkoholju kljub gospodarski depresiji niso bile majhne.

7—10 Din na dan... V oddelku za strojenje surovih kož v Woschnaggovi tovarni delajo že nekaj časa sem 2—3 ure dnevno in zaslužijo 7—10 Din. Ponekod je toliko lačnih žolodcev pri hiši...

Šoštanjski šahovski klub bo imel v ponedeljek, dne 30. jan. ob 8 zvečer pri Cerovski svoj redni občni zbor. K udeležbi vabimo tudi nečlane-prijatelje šahovske igre

Dnevna kronika

Knezoško

dr. Andrej Karlin oboel

Zdravstveno stanje prevzvišenega gospoda knezoškola dr. Karlina se je zadnje dni resno poslabšalo. Včeraj je bil prevaden s tolažili svete vere, tekom noči od ponedeljka na torek pa je prejel brzoglavno poseben blagoslov od sv. Očeta Pija XI. Ljubljani nadpastir se duhovščini in vernikom zelo priporoča v pobožno molitev.

Koledar

Sreda, 25. januarja: Spreobrnjenje sv. Pavla; Ananija.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Frančiška Lekani. Pogreb bo v četrtek ob 2 popoldne. Naj v miru počiva! Zalujocim naše iskreno sožalje!

Halo halo, dame „U.F.“
Pazite dobro pride „U.F.“
Zapomni e si dobro „U.F.“

Ostale vesti

— Prijateljke angleške glasbe in angleškega jezika opozarja Radio Ljubljana na nocojšnji angleški koncert, ki ga oddaja z angleškim napovedovanjem Radio Ljubljana ob 18.00 do 18.30 ob sredah zvečer. Oddajo aranžira International Company, Ltd. iz Londona.

— Režiserski tečaj, ki ga priredi Prosvetna zveza na Svečnico, 2. febr. vodi dramski režiser g. Ciril Debevec in sicer od 9 do 12, popoldanski tečaj, ki je pred vsem namenjen tehničnim manipulacijam na odru, pa vodi g. M. Pohl. Teh. vodja ljubljanske opere, zato bo obiskovalcem tečaja podana možnost seznaniti se z najmodernejšimi tehničnimi pripravami in si ogledati tovrstne naprave pri opernem gledališču.

— Vremenska poročila SPD: Krvavec, 20. jan. Snega na stari podlagi 50 cm, pršilo, veter sever, smuka id—lna. — Mrzli studenec pod Triglavom, 23. jan. Temperatura —12°C, snega 50 cm na trdi podlagi, smuka idealna. — Kofe, 24. jan. Temperatura —10°C, sneg na stari podlagi izpihan. Sneži, veter vzhodnik. Izgledi za smuške ture dobri. Smuka za tečajnike idealna.

— Vremensko poročilo iz Kravske Gore po stanju dne 24. januarja 1933 ob 7 zjutraj: Barometer 763 mm; temperatura —10°C; vreme oblačno; veter severozahodni; 15—40 cm pršica; smuka idealna; skakalnica uporabna; sankališče uporabno; izgledi za nedeljo odlični.

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 16 od 23. t. m. objavljajo, da je prepovedalo državno pravdnštvo v Zagrebu prodajanje in razširjanje lista »Privatni namještniki«, št. 2 od 15. t. m. in št. 1 tiskopisa »Odvjetniki« od 10. t. m., ki se tiskata v Zagrebu.

— Duhovne vaje v »Domu Brezmadežne« na Mali Loki pri Ihanu. Od 28. januarja do 1. februarja bodo v našem »Domu« duhovne vaje za dekleta. Oskrbnina za ves čas 100 Din. — Pišite na naslov: Sestre križarke na Mali Loki pri Ihanu, p. Domžale.

— Iz kriminalne statistike. Po statističnem pregledu kazenskega oddelka ljubljanskega deželne sodišča je bilo lani v preiskovalnem zaporu 1009 oseb zaradi raznih deliktov, dočim je bilo predlanskih 759 zapornikov. Koncem leta 1932 je v preiskovalnem zaporu ostalo 71 oseb (predlanskih 45). Državno tožilstvo je lani sestavilo 890 obtožnic (poprej 922). Na obtožbo državnega tožilstva je bilo obsojenih 740 obtožencev, nasprotno predlanskih 1134. Sodnik-poedinec je lani vodil 600 glavnih razprav, to število je napram l. 1931 znatno padlo, ker je bilo takrat 1988 glavnih razprav. Posli sodnika-poedince pri deželnem sodišču so bili v prvi vrsti znižani po novembrski noveli iz leta 1931, po kateri so bile tožbe zaradi žaljenja časti zopet odkazane okrajnim sodnikom. Razprave pred kazenskim senatom pa so se pomnožile. Lani jih je bilo 509, dočim predlanskih je 362. Tiskovnih pravi je bilo lani 38 (39). Končanih je bilo 16.

— Zlata protetika v zobnem ambulatoriju OUZD v Ljubljani. Urad sporoča članstvu, da se je za dela v zlatu v zobnem ambulatoriju v Ljubljani spremenil ordinacijski čas in sicer traja ordinacija od 12 do 14. Cene so ostale iste kljub podražitvi zlata. Zlate krone se izdelujejo po 200 Din. Pravico posluževati se zobnih dajatev pri Okrožnem uradu imajo vsi člani in njihovi svojci.

— Ekonomsko združenje zdravnikov v Jugoslaviji ima dne 28. januarja ob 6 zvečer v predavalnici interne klinike v Zagrebu, Draskovičeva ulica 19, svojo 1. glavno letno skupščino s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika in poročilo o delu pripravljalnega odbora. 2. Volitev novega odbora. 3. Določitev članarine za tekoče leto. 4. Poročilo blaginje o proračunu. — Tovariši se naprošajo, da svoje morebitne predloge izroče v smislu š 6 društvenih pravil upravnemu odboru v roke tajnika dr. Müllerja, Zagreb, Jelačićev trg 15.1.

— Promet med Zagrebom in Sušakom prekinjen. Pri Liču v bližini Sušaka je predvčeršnjim skočil s tira brzovlak, ki je vozil s Sušaka proti Zagrebu. Lokomotiva je povsem skočila s tira, vendar pri nesreči ni bil nihče poškodovan. Zaradi tega je promet na progi prekinjen za toliko časa, da spravijo lokomotivo nazaj na tračnice in popravijo progo. Lokomotiva je izžirala paradi tega, ker so tračnice od mraza na več krajih popokale.

— Ubil hlapca, ko je ta zahteval plačo. V Trnovščaku v Medmuru je služil pri 50 letnem pravniku Alojzu Mikoleku 18 letni hlapec Tomo Nemec. Pogodila sta se za skromno plačo, toda še te mu Mikolek ni v redu plačeval. Dolžan mu je bil za več mesecev nazaj. Nemec ga je skornj vask dan prosil, naj mu plača zaostanek. Te dni

pa je Mikoleka to tako razjezilo, da je pograbil motiko in udaril Nemeca s tako silo po glavi, da je padel in obležal mrtel. Nato je Mikolek naložil njegovo truplo na hrbet in ga zanesel v gozd, ki leži kakih 800 korakov proč od njegove hiše. Toda za zločin so oblasti izvedele in Mikoleka so zaprli.

— Operacija samega sebe. 50 letni kmet Dimitrije Gjorgjevič iz Trbušanin pri Čačku v Srbiji si je z britvijo prerezal trebuh in privlekel na dan 150 gramov težak žolčni kamen.

Najvažnejši za življenje je vitamin „C“ največ ga je v Jaffa pomaranči

— Svensson Jon, Nonni, mladinska povest, poslovenil dr. Joža Lovrenčič, Ljubljana 1933, 302 strani, vezano Din 55, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. (Zbirka mladinskih spisov.) To je sedaj že druga in najlepša povest islandskega mladinskega pisatelja Svenssona, ki nam prikazuje malega in pogumnega Nonnija v tisti naravni živahnosti in dobrodružnosti, ki jo le redkokdaj najdemo pri dečkih. Nedvomno bo to najbolj čitana mladinska povest, kar smo jih sedaj dobili na mladinskem književnem trgu.

— »Franz Josef« grenčica odstranjuje kščenje želodca, slab duh ust in bledoto obraza.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča: Brors F.: Leiden und Beten. I: Die Quellen der Seelenqualen Christi. Fastenbeachtungen. 70 strani, nevezano Din 26. — Brors F.: Leiden und Beten. II: Das »Gebet des Herrn« der Inbegriff allen Betens. Betrachtungen in zwei Predigttheilen. 61 strani, nevezano Din 24. — Buchwald Dr. Prof.: Die Epistel-Lesungen der Fastenzeit und der Quatembertage. 41 strani, nevezano Din 18. — Drinck P. J.: Der Gott unserer Not. Predigten entstanden in der Not der Zeit und zum Trost in aller Not. 90 strani, nevezano Din 30. — Füglein G. P.: Christentum durch Kreuzeskraft! 12 Fastenbetrachtung und Konferenzvorträge. 152 strani, nevezano Din 80. — Gorzalka C. P.: Christ-König der Gekreuzigten. Sieben Fastenpredigten. 72 strani, nevezano Din 27. — Krämer Fr. K. Dr. Prof.: Auf den Heiligen Höhen des Alten Bundes. Anregungen zu Fastenpredigten über Religion und Frömmigkeit. 93 strani, nevezano Din 36. — Kreuser M. Dr.: Unsere Erlösung. Sieben Fastenpredigten. 37 str., nevez. Din 14. — Möderl A. Dr.: O Haupt voll Blut und Wunden! Fünf Fastenbetrachtungen. 43 strani, nevezano Din 15. — Obwegger J.: Des Erlösers letzte Stunden. Sechs Fastenpredigten mit einer Karfreitagspredigt. 66 strani, nevez. Din 16.50. — Soiron T. Dr. P.: Menschenschicksale unter dem Kreuze. Zeitgemässe Fastenpredigten. 71 strani, nevezano Din 27. — Soiron T. Dr. P.: In der Leidenschaft des Herrn. 71 strani, nevezano Din 23.

— Hudo zaprtje, katar debelega črevesa. napanjanje, motenja v želodcu, odvajanje krvi, lenivost jeter, zlato žilo, bolečine v kolku, odstrani naravna »Franz-Josef« grenčica — zjutraj in zvečer majhen kozarec. Zdravniki strokovnjaki izpričujejo, da »Franz-Josef« voda učinkuje brez bolečin celo pri dražljivosti črevesa. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Domžale

Nova grupacija občin nam najbrž ne bo prinesla posebnih sprememb, posebno ako se bodo merodajni krogi ozirali na izražene želje posameznih občin. Verjetno je, da bosta domžalski občini priključeni občina Depala vas ki spada tudi v cerkvenem oziru pod Domžale dasi bi Depalci sami baje raje prišli pod Trzin; poleg tega občina Dragomelj. Priključitev teh dveh občin Domžalam, pomeni za Domžale gospodarsko oslabilost, ker je davčna moč omenjenih občin razmeroma prav majhna. Morda bo priključena tudi občina Jarše ali vsaj njen južni del t. j. Rodica z Grobljami, ker je ta del itak popolnoma zvezan z Domžalami. So sednja občina Vir bi rada ostala sama in se po eni strani upira priključitvi k Domžalam, po drugi pa k Dobu, češ da je Dob gospodarsko dokaj šibkejši, kot občina Vir. Naj že bo kakor hoče, vendar bi bilo dobro, da se merodajni krogi potrudijo, da ne bodo Domžalam priključeni samo deli, ki bodo še bolj oslabilili že itak razmeroma slabo gospodarsko moč Domžal.

Skupne obrtne zadruge imajo svoj občni zbor v nedeljo, 29. t. m. ob devetih v občinski posvetovalnici v Gasilnem domu.

Občni zbor SK Diska se pa vrši istotam popoldan ob 18. Vodačo poziva vse članstvo, da se občnega zbora gotovo udeleži. Vabljeni so pa tudi drugi prijatelji kluba, da občni zbor posetijo.

Bras'ovče

V Topovljah pri Bras'ovčah sta obhajala dne 17. jan. 50-letnico poroke Franc in Marijeta Vašl. V svoji skromnosti sicer nista marala nobenih slovesnosti. Z izredno varčnostjo in pridnostjo sta si pridobila lepo posestvo. Tudi ju je Bog obilno blagoslovil, dal jima je 10 otrok, a sedaj jih živi le še 5, med njimi s. Cita iz Marjanšič v Ljubljani, pa tudi vse druge sta vzgojila v strogo krščanskem duhu. Zlatoporočencema pristočno čestitamo z željo, da bi ju Bog še mnogo let okarnil v zdravju in zadovoljnosti.

Naše dijanje

Jug. kat. akad. društvo »Zarja« vabi vse svoje člane in somišljenike na članski sestanek, ki se bo vršil v četrtek dne 26. t. m. v društvenem lokalu na Miklošičevi cesti 5. Na sestanku bo govoril univ. profesor dr. Gosar o temi: »Sociološki in gospodarski temelji današnjega družbenega reda. Ker so socialni problemi danes najbolj aktualni, je dolžnost vsakega akademika, da se zanje zanima in jih študira! — Tinitik.

Akademski Marijina kongregacija pri oo. jezuitih ima svoj redni sestanek drevi ob 19.45 v navadnih prostorih Prefekta.

Sport

Velike mednarodne smuške tekme v Bohinu

PODROBNE OBJAVE

Tekmuje se za prvenstvo države in smučanju v kombiniranem tekmovalju (tek in skoki). — Popoldne se vrši mednarodna smuška tekma v skokih. Zaključek prijav je 25. t. m. Klubi naj prijavijo predvsem svoje najboljše tekmovalce, ki so se na dosedanjih tekmah pokazali kot sposobne za večje prireditve. Tekmovalci morajo biti verifikirani, stari nad 18 let. Prijave je poslati na Zvezo.

POLOVICNA VOZNJA

Z odredbo ministrstva železnice št. 27600, z dne 24. nov. 1932, je dovoljena polovična vožnja na vseh vlakih, izvemši na SOE, za vse tekmovalce in igralce, in sicer od 22. 1. do 2. 2. 1933. Vsakdo kupi celo vozovnico, ki jo shrani ter se z isto in s potrdilom Zveze vrača. Vozni listek mora imeti moker žig. Iz Ljubljane bosta vozila po vsaj priliki 2 posebna vlaka v nedeljo zjutraj.

STANOVANJE IN PREHRANA

Vsi tekmovalci in vodstvo imajo stanovanje in hrano v hotelu Sv. Janez. Tekmovalci, ki se prijavijo za tekmo, plačajo 25 Din dnevno za hrano in stanovanje. Sobe so kurjene. Gledalci naj pošljejo prijave za stanovanje na Tujsko prometno društvo za notranji Bohinj, ki bo preskrbelo vsem zadosti stanovanj. Kdor želi stanovati v Bohinjski Bistrici, naj se javi na Smuški klub Bohinj, Boh. Bistrica.

DNEVNI RED PRIREDITEV

Petek, 27. jan., zvečer ob 17.30: pozdrav tekmovalcev v hotelu Sv. Janez, žrebanje, objava proge.

Sobota, 28. jan., zjutraj ob 9: Start za 18 km tekmo v teku in v kombiniranem tekmovalju. Tek velja kot zvezno prvenstvo v teku in tekmujejo jugoslov. tekmovalci v razredih.

Nedelja, 29. jan., zjutraj ob 9: skoki v kombiniranem tekmovalju na Harsenovi skakalnici. Ob 13.30: velika mednarodna skakalna tekma na Harsenovi skakalnici.

Ob 17.30 v Bohinjski Bistrici v Sokolskem domu objava rezultatov, proglašitev drž. prvaka, razdelitev daril. Prvak Jugoslavije postane zmagovalec v kombiniranem tekmovalju.

Skakalnica bo od petka popoldne dalje zaprta za trening.

TEKMOVALCI

Na startu bomo imeli najboljše srednje-evropske smučarje tako v teku kakor v skokih. Osebito velja to za skoke, kjer se bodo merili srednje-evropski mojstri z odličnim zastopnikom Norveške. Naši skakači so letos mnogo pridobili ter je verjetno, da bodo dosegli dober placement klub hudi borbi. Tako bo na startu vse, kar količnik pomeni v Jugoslaviji, merili bodo svoje znanje in moči najboljši Jugoslovanski smučarji z mojstri srednje Evrope.

Sport, ki ga bodo nudile te tekme, ni bil v Jugoslaviji še dosežen ter je ta prireditve najmočnejša letošnja prireditve v Evropi pred finalnimi tekmami v Innsbrucku.

GLEDALCI

Prilika je tedaj izredna, da vidi ta naša ogromna smučarska armada, ki se je razvila šele v zadnjih letih, tekme in skoke, kot jih ni videti tako kmalu. Vsak klub naj bi organiziral izlet svojih članov v Bohinj, vsak kraj naj bi poslal svoje zastopnike k prireditvi, pa tudi smučarji bodo imeli priliko občudovati veličastnost smuških skokov, izvedenih mojstrsko po Norvežanu in Srednje Evropejcih. Nikomur ne bo žal, da vidi prireditve takega stila. Prehrana in stanovanje se lahko dobita v Bohinju poceni. Snega je obilo, smuka sijajna, vreme dan za dnem jasno. Sobota in nedelja budi deviza vseh smučarjev: Vsi v Bohinj!

SK Primorje (Predsedstvo). Redni občni zbor kluba se vrši danes ob 19.30 v kletni dvorani hotela Mikliki, z običajnim dnevnim redom. Vstop na občni zbor imajo člani le proti izkaznici o plačani članarini in aktivno članstvo. — Predsednik.

Izredni občni zbor SK Ilirije se vrši danes ob 19.30 v dvorani Delavske zbornice (ne OUZD) na Miklošičevi cesti. Radi važnosti občnega zbora, se prosil polnoštevilna udeležba. — Glasovalno pravico imajo samo oni redni člani, ki imajo poravnano članarino do 31. dec. 1932. Kdor tej članski dolžnosti še ni zadostil, naj stori še pred občnim zborom.

Mednarodna kat. telovadna in sportna zveza in telovadna vzgoja

Malokomu je znano, da mednarodna katoliška telovadna in sportna zveza sploh obstoja. Še manj pa ve javnost o njenem delovanju vobče in na polju telesne vzgoje še posebej. O njeni moči in njenem članstvu je naš list že lanske leto obširneje poročal še enkrat ponovimo, da je to ena najmočnejših zvez na svetu sploh. Vse včlanjene zveze imajo isti cilj in na polju telesne vzgoje se kar kosajo med seboj, kdo bo boljši. Vselej agilnost teh zvez si je katoliška mednarodna tel. in sport. zveza v dobi svojega obstoja ustvarila tako pozicijo, da se s smelostjo trdi, da to ni le kvantitativno ampak tudi v gotovih panogah kvalitativno najmočnejša tovrstna organizacija na svetu. Svoj sedež ima vsa povojna leta v Parizu, kjer se snidejo delegatje včlanjenih zvez vsako leto enkrat na občnem zboru.

Gotovi del javnosti, zlasti pa njeni nasprotniki, niso hoteli nikoli nič slišati o njenih uspehih in vsak, še tako važen dogodek v njenih vrstah so popolnoma ignorirali. Zveza se na to ni ozirala, temveč je šla svojo začetno pot naprej. Tudi del časopisja je pred leti vse njene uspehe na telovadnem in sportnem polju samo zato zamočal, ker so jih dosegli katoličani. Toda uvidelo je, da je to zmotno in je potem take uspehe vsaj registriralo, če že ni hotelo podati obširnejšega in objektivnega poročila.

Zveza se je v povojni dobi postavila na stališče, da je treba poleg telovadbe upeljati tudi razne druge sporte. Znano je namreč, da je pred vojno gojila predvsem telovadbo (proste in orodne vaje ter skupine) ter v manjši meri tudi lahka atletika, dočim za druge panoge ni bilo zanimanja. Danes je pa skoraj ni telesne vaje, ki je ne bi gojila kakšna članica omenjene unije. Od telovadbe, vodnega in zimekega sporta pa do lahke in težke atletike in najrazličnejših iger z žogo, vse je na programu te močne organizacije. Prav vsem panogam se posveča primerna pozornost in gotovi sporti so v nekaterih državah na taki stopnji, da ni v čast samo organizaciji, ampak tudi državi. Nekateri panoge so razširjene v onih zvezah bolj v drugih manj, pač tako, kakor so jih znali njeni voditelji propagirati. Zato je povsem pogrešno

ASPIRIN
TABLETE
zdravilo zanesljivo
GLAVOBOL,
prehlad, zobobol, revmatizem, in bolečine v sklepih. Zahtevajte vedno originalno zavitko.

V z. Jugosl. št. 22.
Zagreb, Ulica 31.

BAIER
Oglas je registrir.
pod št. 22.522
od 23. XII. 1932.

mnenje onih, ki mislijo, da v vrstah katoliških organizacij, ki se bavijo tudi s telesno vzgojo, ni ali ne bo biti pravega razumevanja za to plat šolskega udejstvovanja. Strassbourg, Brno, Pariz, Köln, Praga in Nica, to so mesta, ki so bila priča močnega udejstvovanja in — velikih uspehov kat. mednarodne unije. In to so obenem mesta, s katerimi so najožje zvezani uspehi naših severnih bratov, češkoslovski Orlov.

Tudi jugoslovanski katoličani, zlasti bivši slovenski Orli, so na najčistnejši način v vseh navedenih mestih dokumentirali svojo telesno kulturo in na najlepši način reprezentirali našo državo pred najodličnejšimi tujimi zastopniki, osebno našimi zavezniki Francozi in Čehoslovaki.

Mednarodna katol. tel. in sport. zveza ni samo telesnovzgojna, ampak tudi kulturna organizacija, ki skrbi za duhovno plat svojega članstva. Prosvetno delo je med najvažnejšimi točkami njenega programa. Večina njenih včlanjenih zvez skrbi tudi za strokovno izobrazbo svojega članstva ter jih praktično pripravlja za nadaljnje življenje. To se mi je zdelo potrebno omeniti, da ne bo kdo mislil, da je samo za sportnike, ozir. telovadce mesta v njenih vrstah. Vsakdo lahko postane član katol. tel. zvez, ki zadosti zahtevanim pogojem, ne glede na to ali je sportnik, ozir. telovadec ali ne.

To stališče je popolnoma pravilno, ker vsakemu članu se potrebno nudi, odnosno dobi v organizaciji, kar potrebuje. S tem pa seveda ni rečeno, da se za sport ozir. telovadbo premočno skrbi. Dosedanji uspehi so nam najbolj nazorno dokazali, da je telovadba na višku, lahka atletika na mednarodni ravni, istotako nogomet in rokomet, prav lepi uspehi so bili doseženi v vodnem in zimskem sportu, četudi sta se ti dve panogi šele v zadnjem času razmahali.

Pot, ki si jo je začrtala mednarodna katoliška telovadna in sportna zveza, je pravilna in svet z zanimanjem zasleduje njene uspehe. I. K-er.

Sah

Ljubljanske šahiste opozarjamo, da bo v četrtek, dne 26. t. m. ob 20 v restavracijskih prostorih hotela »Slone« redni letni občni zbor Ljubljanske šahovskega kluba, na katerem se bo med drugim razpravljalo tudi o spremembi pravil. Ker je ta občni zbor vitalnega pomena za obstoj organizacije ljubljanskih šahistov, je dolžnost slehernega šahista in ljubitelja šahovske igre, da se ga udeleži. Ne bo to samo formalni občni zbor, na kakršnih se zahteva samo predpisano število članstva, da je sklepčen, ampak bo to skupščina slovenskih, predvsem ljubljanskih šahistov.

Začasni odbor izvoljen decembra meseca lani, je pripravil temelj tak organizaciji ter bo o tem podal svoje poročilo in razvil program bodočega dela. Ljubljanski šahovski klub bo moral v bodoče zavzeti nove steze modernih šahovskih klubov, ki bodo bolj in uspešneje propagirale šahovsko idejo kot doslej.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 25. januarja: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče, borza. — 17.30 Otroški kotiček (gđc. Vencajzova). — 18.00 Plošče (angleška glasba). — 18.30 Fonetični poskusi dr. Vebra. — 19.00 Ruščina (dr. Preobraženski). — 19.30 Literarna ura: Jakina. Odmevi rdeče zemlje (dr. Fr. Stele). — 20.00 Davorin Jenkov večer, prenos iz Uniona. Uvodno predavanje govori Zorko Prelovec. — 21.30 Salonski kvintet. — 22.15 Cas, poročila.

Četrtek, 26. januarja: 12.15 Radio kvartet — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, radio kvartet, borza — 17.30 Valčekova ura, izjava salonski kvintet — 18.30 Italijanščina (dr. Leben) — 19.00 O slovesnem staranju (prof. Pengov) — 19.30 Pogovor s poslušalci (prof. Kuret) — 20.00 Prenos opere iz Ljubljane: »Kohtana« — 22.30 Cas, poročila, plošče.

Drugi programi

Četrtek, 26. januarja:
Zagreb: 20.00 Koncertni večer. — Milano: 21.00 Operni prenos. — Barcelona: 21.05 Operni prenos. — London: 21.00 Vokalni koncert — 22.00 Orkestralni koncert. — Stuttgart: 20.00 »Aubart«, opereta. — Toulouse: 21.00 Glasba iz opere »Cavaleria Rusticana«. — Suisse Romande: 20.00 Prenos iz gledališča — 20.35 Instrumentalni koncert — 21.30 Poročila. — Berlin: 21.00 J. Haydn: Simfonija v D-duru. — Belgrad: 20.00 Ljubljana. — Rim: 20.45 Simfonični koncert. — Bernomünster: 20.00 Večer švicarskih kompozitorov. — Dunaj: 19.25 »Cavaleria Rusticana«, opera. — München: 21.00 Simfonični koncert. — Budapest: 19.30 Prenos iz opernega gledališča. —

Kemično gašenje

Sele te dni sem bil od prijateljske strani opozorjen na kratko notico s sliko v Vašem cenjenem listu z dne 22. decembra 1932, št. 292, v kateri pod naslovom »Prvo kemično gašenje požara« poročate, da si je mesto Dagenham pri Londonu preskrbelo ročni gasilni aparat, ki gasi ogenj s kemičnimi sredstvi ter da ima ta način borbe proti ognju to prednost, da ne nastopajo nobene poškodbe radi vodnih curkov, ki povzročajo pri blagovnih skladiščih večkrat večje škode kot ogenj sam. Zal sem radi božičnih praznikov spregledal to notico, in če bi Vam še prej poslal nekatera pojasnila o tem predmetu, saj je Vaš ugledni list objavil že večje število mojih strokovnih člankov, tako »Zagrebska požarna katastrofa na Dolcu in razmere pri njej«, »Kako preprečiti požare avtobusov«, »Zavarovalnice, požari in požig« itd. Tudi glede na Vašo uvodoma omenjeno notico si Vam dovoljujem poslati sledeča pojasnila:

Kemično gašenje požara v Dagenhamu je bilo morda prvo v tem mestu — pa tudi o tem si usojam dvomiti, da bi v mestu blizu Londona ne poznali poprej kemičnega gašenja — nikakor pa se ne more smatrati, da je bilo to prvo kemično gašenje sploh. Saj pozna gasilna tehnika gašenje s kemičnimi produkti od vsega početka, ker se vendar uporabljajo že pri najstarejših aparatih kemični produkti, kakor soda bikarbona. Tudi gašenje s peno je znano že dolgo vrsto let, vendar je tako, kakor ono z sodo bikarbono precej zastarelo. V novjšem času se uporabljajo zelo uspešno Tetra-aparati, pri katerih je gasilna tekočina tetraklor-ogljik ter bazira princip gašenja na tem, da nastanejo pri dotiku tetraklorogljika z ognjem neškodljivi plini, ki zadušijo nastali požar. Tetra gasilni aparati so univerzalni gasilni aparati, ker se s njimi lahko gasijo vse vrste požarov, kakor z drugimi dosedanjimi aparati, posebej pa še goreč bencin, petrolej, olje, film in celo eter. Kolosalen razmah Tetra-gasilnih naprav je razviden iz ameriških poročil, kjer je je produciralo l. 1925 od 619.000 ročnih gasilnih aparatov, med temi 361.000 (58%) Tetra-aparati; l. 1930 pa 511.000 ročnih aparatov, med temi 291.000 (57%) Tetra-aparati. Tudi v ostalih letih je bilo razmerje med gasilnimi aparati precej isto.

Tudi v Ljubljani so se vršili že opetovani gasilni poskusi s Tetra-aparati »Guwy«, kojih zastopstvo ima tukajšnja tvrdka »Gospodarski pro-

cvit«. Poskusom so prisostvovali zastopniki oblasti in »Gasilske zveze« ter mestnega »Gasilnega urada«. Posebno zanimiv je bil poskus decembra 1928 l. pred devetletansko komisijo Direkcije drž. železnic, ki je predpisala 12. načinov gašenja. Gasiti se je moral goreč bencin, lak, petrolej, karbid, eter, film, leseni zaboji z lesno volno politi s petrolejem in končno motorni požar pri avtomobilu. Le »Guwy«-gasilni aparat je odgovarjal stavljenim strogim zahtevam ter je naročila Direkcija drž. železnic za svoja skladišča itd 127 aparatov.

Posebno zadnje svojstvo tega aparata, da pogasi avtomatično nastali motorni požar, bi moralo upravne oblasti dovesti do tega, da uvedejo za avtobuse obligatorično uvedbo takih ali podobnih gasilnih aparatov ter sem na to opozarjal osobito v mojem članku »Kako preprečiti požare avtobusov«, ki ste ga priobčili 18. junija 1932. Ako bi bili ti moji predlogi upoštevani, bi se nesreče vsled motornih požarov pri avtobusih in pri avtomobilih sigurno ne ponavljale več. Tudi zadnja nesreča v hrastniškem rudniku, ko je vsled požara na bencinski lokomotivi izgubilo življenje 6 rudarjev, bi se ne zgodila, ako bi bila bencinska lokomotiva opremljena s samodelujočimi gasilnimi aparati »Guwy«. Pri tem pač ne igra nobene vloge popolnoma brezpomembno razvijanje plinov pri gašenju (dotik tetraklorogljika z gorečim bencinom), saj se v 2—3 sekundah, ko je ogenj avtomatski pogasjen, razvije zelo malo plinov in še ti se ne dvigajo v zrak. Tudi so neškodljivi in je gotovo manjše zlo vdihati nekoliko tega plina, kakor pa, da povzroči goreč bencin jamske lokomotive nedogledne posledice. Radovedni smo, ako pozna Trboveljska premogokopna družba te vrste aparatov, ki bi se morali obligatorično vpeljati za vse rudniške lokomotive.

Pri tej priliki bi tudi opozoril, da je bila obvarovana strojnica veleparnika »Atlantike« ravno vsled samodelujočih gasilnih aparatov, ki so bili tudi iz stekla, kakor so gasilni aparati »Guwy«.

Kemično gašenje tedaj ni nič novega in znano je tudi dejstvo, da ne napravi gasilna tekočina nobene škode na blagu, kakor jo žal napravijo pri gašenju vodni curki. V zadnjem času se zelo uspešno uporablja za gašenje trikloretilen, ki ima iste odlične lastnosti, kakor tetraklorogljik, za nas je pa tem važnejši, ker se izdeluje v Jugoslaviji, medtem, ko moramo slednjega uvažati. — Ing. I. D.

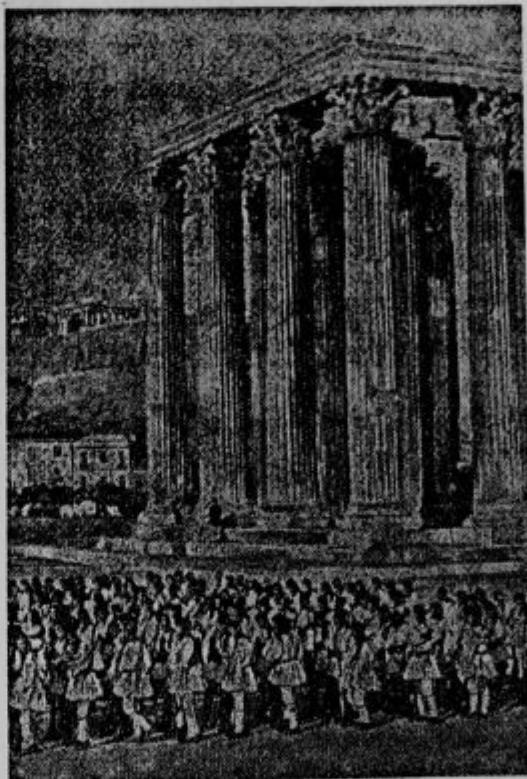
S traki na ledu. Hud mrz, ki je zadnje dni pritisnil, je pokril vsa jezera severnih držav s trdo ledeno skorjo, ki se ne vda pod moškimi škornji. Posamezni ribiči poskušajo svojo srečo s traki v luknjah, ki so jih prebili v led.

Potopljen zaklad

Kakor javljajo nizozemski listi, kanijo dvigniti v bližini otoka Terschelling zaklad zlata in srebra, ki leži na morskem dnu že od l. 1799. Ta je namreč spravljen v trupu neke angleške ladje, ki je v oktobru l. 1799. peljala proti Hamburgu zaklad v vrednosti nekaj milijard dinarjev. Ta denar je bil namenjen hamburškim bankam, katerim je zaradi trgovske krize pretil polom. Ladja pa, ki se je odpravila iz Jarmoutha je 10. oktobra privozila v bližino otoka Terschellinga, tu zadela v skalo ter se potopila. Izmed 273 mož, ki jih je imela posadka, je ostal živ le ladijski kuhar, pa še ta je naslednjega dne, ko je izpovedal vso nesrečo, umrl. Trup leži v bližini nizozemske obale, zato je pripada potopljeni bogastvo Nizozemski, ki ga je že v letih 1800 in 1801 poskušala dvigniti. In ob tej priliki ga je v resnici že dvignila za 9 milijonov dinarjev. Ker pa se trup zmerom bolj zadira, bo polagoma povsem onemogočeno dviganje zaklada. Zdaj pa je neki industrijec izumil celo vrsto dvigalnih aparatov, ki bodo tu prav prišli. Na ta način bo Nizozemska sprejela oni denar, katerega so Angleži namenili hamburškim bankam...

Misijon na Alaski

Misijoni v Alaski so zelo težki. Tam je namreč jako mrzlo podnebje; saj gospoduje 9 mesecev ostra zima in mrz doseže 60° C pod ničlo. Dan traja komaj tri ure, a sonce svetli le kratko dobo. A glej, vprav ta zima je sleherni leto precej naklonjena delu misijonarjev, zakaj ta čas dobe misijonarji domačine v podzemnih stanovanjih, do čim so sicer razkropljeni na vse strani za lovom. Misijonsko delo na Alaski vodijo jezuitje.

Grški parlament je sklenil radi varčevanja odpraviti znani evzonski polk. Evzoni so bili doslej v svojih kratkih suknjicah vsekakor okras Aten. Slika: del polka pred Zevsovimi stebri

Tretji dobiček ima...

Znane japonsko-kitajske borbe na Daljnem Vzhodu so prinesle Združenim ameriškim državam lep dobiček. Od prvega decembra 1932. dalje so naročili Kitajci za 8 in pol milijonov dolarjev orožja v Ameriki. Japonska, ki je v dobavi sirovin tudi obrnjena proti USA, je izdala tam do danes 7 in pol milijonov dolarjev. Zadnje dni je dobila Amerika nova naročila in sicer od Japonske za 3 in pol milijona dolarjev, od Kitajcev pa za 1 in pol milijona dolarjev. Vsa imenovana naročila pa vsebujejo le vojni material. Potemtakem sta dali obe sprti državi v kratkem času Ameriki zaslužiti 21 milijonov dolarjev.

John Galsworthy težko bolan

Petinšestdesetletni angleški romanopisec John Galsworthy leži težko bolan. Njegov položaj je resen. Znani Nobelov nagrajenec trpi namreč od težke kapi, ki ga je zadela.

Teden proti kletvam

Znano je, da je grda napaka italijanskega naroda — kletve. Težko je najti narod, ki bi tako bogokletno klet, kakor italijanski. Katoliške organizacije so sicer zadnje čase mnogo storile, da bi zmanjšale to kulturno sramoto, toda težko je izkoreniniti ono, kar je zasadilo svoje premlje v bit narodne duševnosti. Te dni so priredile katoliške organizacije v Turinu teden proti kletvam. Cerkev in društveni prostori odmevajo te dni od govorov proti kletvam. Duhovniki in laiki — vse je šlo v boj.

»Jumbo« v washingtonskem Capitolu. Republikanci, ki so pri zadnjih volitvah novega predsednika tako temeljito pogoreli, ugibajo, kako bi se znova organizirali. V okrepitev novega podviga so si izbrali živ eksemplar republikanskega simbola, slona »Jumbo«. — Debelokožec prav najestetično koraka z visokega obiska v Capitolu, kjer je obiskal ameriški parlament

Španski ikonoklazem

Španski smrtni sovražniki vere gredo seveda v svojih protiverskih načrtih naprej: nameravajo uničiti vse religiozne simbole, kakor slike, kipe in spomenike, ki stoje na javnih prostorih v mestu in križiščih cest; seveda spadajo sem tudi razne procesije itd. Tako poročajo zadnje čase iz Španije, da hočejo socialisti odstraniti v Bilbau monumentalno sliko svetega Srca Jezusovega, ki se pne na najbolj prometnem delu mesta. Ta slika, izjavlja laicizirana republika, mora biti odstranjena izpred oči Španije. Gre tu namreč za največji spomenik, ki ga je katoliška Španija postavila Srcu Jezusovemu.

Babi onski stolp

Eckhard Unger, nemški arheolog, je razrešil v britskem muzeju nekoliko deščic, ki so popisane s klinopisno pisavo. Te deščice so izkopali v Mezopotamiji. — Na eni od teh je popisana zgodovina babilonskega stolpa. Zgradili so ga približno 3000 let pred Kristusom, a visok je bil 300 čevljev, kar pomeni za takratno dobo znamenit gradben čin. V poznejših vojnah je bil dokaj poškodovan, a 478. pred Kr. ga je perzijski kralj Kserks popolnoma razdejal. Poročilo na tej deščici se povsem ujema z mnogimi podatki Herodotovimi in z biblijo.

»Preteklo leto sem bil edini v uradu, ki ni znal plesati.«
»Koliko vas je pa letos?«

Studentje belgijske univerze v Louvainu demonstrirajo proti uvedbi flamskega jezika. Na čelu pohoda stopa kajpada godba...

V globino in višino

Dokler niso začeli meriti globin, je veljalo mišljenje, da je morje tako globoko kot sosedno kopno. Tako vsaj med mornarji. Toda merjenja, ki so se začela s polaganjem čezmorskega kabla (v štiridesetih letih preteklega stoletja), so odkrila globino, ki preseneča. Med najglobljimi dragami morskega dna moramo pač omeniti globine, ki leže ob Tonga otokih (9184 m), ob Kermandec otočju (9427 m), ob Marijanskem otočju (Guam, 9636 m) in končno ob Filipinih (10.793 m). Vse te globine so večje kot najvišji vrh sveta (Mount Everest 8882 m). V Filipinskem okrožju je vzhodno od otoka Mindanao našel nemški parnik »Emden«, ki je leta 1927 izmeril navedeno največjo globino (10.793 m), še 46 mest, ki so bila globlja kot 10.000 metrov. Vse te največje morske globine leže v območju Tihga oceana.

Z najvišjo vzpotino na zemlji pa se ponaša Azija; njen ponos je Comolungma (Mount Everest) v gorovju Himalaji, ki sega 8882 m nad mor-

sko gladino. Ostale celine so dokaj zaostale za Azijo, le Južna Amerika se ji sme približati kot nekaka vrstnica, zakaj njen vrh Aconcagua v južnih Andah meri 7035 m. Dasiravno nimajo ostali vrhovi na zemlji prave primere s tema dvema kraljema, vendar mogočno gospodujejo svoji okolici. V Severni Ameriki na Aljaski se vzpenja Mount Mac Kinley v višini 6240 metrov, v osrednji Africi vlada Kilimandžaro (5893 m), v Avstraliji na Novi Gvineji Mt. Victoria (5100 m), v Evropi M. Blanc (4810 m), v Oceaniji na Havajskih otokih Mauna Kea (4210 m), v Avstraliji na celini M. Kosciusko (2234 m). V naši državi pa kraljuje vsem goram Triglav (2864 m), ponos Slovenije.

»Je tvoj mož bogat?«
»V Čikagu velja svojih pet tisoč dolarjev.«
»Toliko denarja ima tam?«
»Ne! Toliko je razpisala policija za njegovo glavo.«

Nad šestdesetletni Oton Witte pred sodiščem Wedding pri Berlinu. Tožil je namreč neko hamburško založnico za 244 mark, ki mu jih dolguje za njegove »Spomine«. Witte je namreč napisal »Spomine« na svoje petdnevno »kraljevanje« v Albaniji, kjer je namreč nastopal kot princ Said Hasin paša. Seveda je po petih dneh pobegnili s kraljevega prestola, vendar se še danes ne more odreči kraljevski obleki, v kateri je prišel pred sodišče

KULTURNI OBZORNİK

Plesni koncert Pije in Pina Mlakarja

V ponedeljek zvečer se je vršil v opernem gledališču plesni večer našega priznanega plesnega para Mlakarjev. Spored je bil točna ponovitev s prvega njihovega nastopa pri nas (25. oktobra p. l.) po njunem prihodu iz tujine. Dočim je takrat zanimanje za njuno umetnost bilo prav skromno v ozkem krogu, je pod vplivom močnega učinka, ki ga je v gledalcih zapustil njun takratni nastop, zavzelo že zelo široke dimenzije. Gledališče je bilo nabitno polno gledalcev, ki so prišli, da se prepričajo o njuni umetnosti. In res je bil tudi topot uspeh dovršen. Plesalca sta s svojo prepričljivo in prav tako in še bolj zajela gledalce, pri katerih je priznanje od ločke do ločke raslo. Ta ponovni nastop je podčrtal vero v njuno umetniško potenco. Podrobnejše poročilo o njunem plesu sledi v kratkem.

Knjižne goriških knjižnih družb

Kakor vsako leto, nam pričajo tudi letošnja izdavanja »Goriške Mohorjeve družbe« in »Goriške Matice«, da onstran meje še zmerom živijo in delajo naši ljudje. Njihova kulturna prizadevanja so v obstojnih razmerah vsega občudovanja vredna in moramo jim priznati plemenito delo med širokimi narodnimi plastmi, s katerim se vzdržuje življenje materinega jezika, narodna zavest in plemenito gledanje v življenje.

»Goriška Mohorjeva družba« je izdala poleg Koledarja, katerega pa so italijanske oblasti žal zaplenile, še štiri knjige: »Križem sveta« (prof. Rado Bednarik), »Strice« (F. S. Finžgar), »Življenje in smrt o. Mihaela Proja« (A. Dragon, S. J.) in »Pri podnožju Božjega prestola« (P. N. Krasnov). O knjigi »Križem sveta« smo na tem mestu že govorili. — Finžgarjevi »Strice«, ta krepka kmetijska zgodba, ki je izgrajena iz osrčja kmetijskih grč, je že slišala svojo kritiko, ko so jo prinesle večernice celjske »Mohorjeve družbe«.

»Neveste« in »Murnečie«, ki sta vzeti iz Finžgarjevega dela »Pisarnica«. Posebej poslednja (»Murnečie«) je zgodena črtica, ki pretresa. Ta knjiga je gotovo vodilna v letošnjih publikacijah »Goriške Mohorjeve družbe«. — »Za Kristusa« (življenje o. Mihaela Proja) je s vsjo grozoto prikazana Mehika v času predsednikov Carranza, Obregona, posebej pa Callesa. O. Proj je bil duša mehiškega katolištva, toda ob atentatu na gen. Obregona sa zapre oblasti tudi njega ter ga v družbi z rodnim bratom ustrelijo. Knjiga privede čitatelja v prve dobe krščanstva, ko sta si stala nasproti vsobjemajajoča ljubezen in zverinsko sovraštvo. V dobi svobode, človekoljubja, širokosrčnosti v vseh pravih (kakor namreč zaznamujejo zgodovinarji današnji čas) je prejel trinog Calles za krvoprelitja nedolžnih ljudi zlato medaljo in prsrečne čestitke od frazanskojke lože... Roman »Pri podnožju božjega prestola« je roman dogodovščin. Godi se v kraju, kjer se dvigajo veličastne gore v pustini Osrednje Azije, pri podnožju božjega prestola (Hau-ten-gria — Božji prestol). Pisek sam (Krasnov) je živel tam kot ruski častnik: na stražnici rusko-kitajske meje je doživljal s svojimi kozaki pustolovstva vseh vrst. Vendar ni knjiga prazna, marveč se prepletajo v njej človeški značiji v vsej notranji resničnosti.

Sicer ni letos bogat izbor knjig, kakor jih je »Goriška Mohorjeva družba« vsako leto razpošljala med svoje člane, vendar pozdravljamo tudi njen letošnji knjižni dar, ki naj da našim vsem tam čez mnogo uteh v teh prežalostnih dneh.

»Goriška Matica« pa je izdala Koledar za leto 1933. »Med srcem in zemljo« (Slavko Slavec), »Pogled v svetovno zrcalo« (Nande Vrbnjakov), »Telesna vzgoja otrok« (Gizela Majeva) in »Prva pomoč v nevarnostih« (dr. Josip Potrat), Koledar je prav dobro urejen. Dotakne se sicer malone vsega, kar bi moglo zanimati povprečnega človeka, vendar je posvečen najbolj zabavni strani. Poleg raznih črtic (Cemažarjeva »Gmajna« je najdaljši leposlovni prispevek) se vrstijo spomini velikih mož (Ob stoletnici Goetheja, Garbaldijeva »slava, Ivan Trinko, 70 letnik, Edison itd.), dalje zanimivosti iz vsega sveta (Neutemeljene skrb in bojazni, da ne bi bilo prostora za večje razmnoževanje človeštva; V večnem ledu Grenlandije; Kalifornijski orjaki — tisoč letna drevesa; Skrito zlato, izpod pepela — najnovejša izkopnine iz Pompejev, Razvoj glasbe iz naših domačih instrumentov itd.). Sledje se zaglavja »Kotiček za otroke«, »Poučni deli«, »Industrija in obrt« itd. Vsekar se je letošnji koledar dvignil iznad onih senzacionalnih »izsledkov«, kakor jih poročajo največ nekateri svobodomiselnih dnevniki o raznem človeškem razvijanju, pomlajevanju in podobnem in kakor so imeli Koledarji »Goriške Matice« prejšnjih let navado. — Povest »Med srci in zemljo« je vzeta iz zemlje in src, kakor pove naslov. Posestnikov sin Mirko se odloča med dvema deklicama, med kajzarjevo in gruntnarjevo. Prva je radi njega zblaznela (sicer pa je to poglavje nejasno in umetniško neutemeljeno), drugo pa je po mnogih borbah s seboj in svetom končno poročil. Idejna stran povesti je na vsak način krivična: krivica Tončke, bajtnarjeve hčerke, nikakor se ni s tem oprana, če se ji je zdravje delno povrnilo. Dolg ostane tako v povesti neopornan. Knjiga je pisana preširoko, z neizprijanimi motivi, zlasti konec se raztegne v ohlapnost. V kakšnem vzdušju je knjiga pisana, naj pove odstavci, v katerem zapeljuje Mirko svojo bodočo ženo, češ, da jima bodo storili prej dovolili poroko: »V kratkem bom tvojo knjig. Kaj moreta poroka in svatba pri tem spremeniti? Nič. Svatba je za ljudi, poroka zato, da se zapise v knjigo. Nama ne moreta ničesar dati, ničesar vzeti. Potrebni sta pa le kot nekaj zunanjega, kakor piščanci, rože, vino in potice. Če te pred ženištvinsko pojedinjo »zapeljuje« — kakor pravijo — ali po njej, ne more biti za nju ne greh ne zasluga...« Take vrste knjige ne le, da ne dajo niti trohice zdravja našim ljudem tam doli, marveč še ono, kar jih edino dviga v tej strahotni zapuščenosti, npravnost, svetost zakona in s tem vsa veličina vere, rušijo ter spravljajo tako v narodno brezbržnost in brezup. — »Pogled v svetovno zrcalo« je naslov dobre knjižice, v kateri je zbral Nande Vrbnjakov nekaj najzanimivejših dogodkov iz svetovne zgodovine, ki naj bi pojasnili mladini vrvenje narodov (Križarske vojne, Kmetski upori, Francoski prevrat itd.) ter zanimive pojave velikih posameznikov (Karol Veliki, Devica Orleanska, Kraj Matjaž itd.). Seveda so ti sestavki nabrani iz raznih slovenskih zgodovinskih knjig, ki so jih napisali Josip Gruden, Bučar, Stare, Kasprič, Apfi, Jesenko in drugi. Knjižica bo audila prijetno in poučno čtivo vseh mladini.

ki še ni prestopila praga srednjih šol. — Dodani sta še dve knjigi, ki sta gotovo aktualni za vse družine. »Telesna vzgoja otrok« in »Prva pomoč v nevarnostih«.

Horvat Lovro: Venec koroških moških zborov. Zbral, preuredil in založil. V Kamniku 1932, cena 15 Din. Zbirka obsega 14 pesmi, med njimi nekaj narodnih, nekaj umetnih, ki so zložene na nemški tekst in sedaj prestavljene. Med prve šteje št. 1. »Tam čez teče bistra Zilac«, št. 2. »Se lepša življenja«, št. 3. »Je pa rinceca-podvase«, št. 10. Bog oče, poj z nami! št. 11. »Nekdajne strice«, št. 12. »Da b' biva lepa ura«.

Narodna ali ljudska pesem je prevažno skupno narodno premoženje in moramo z njim zelo vestno in skrbno ravnati. Vsako samolastno izpreminjanje je potvora in greh. Pazljivemu poslušalcu in zapisovalcu naših ljudskih pesmi mora biti že zdavnaj jasno, da naše slovenske ljudske, četudi »alpske« pesmi nimajo »jodlerjeve« za pripev, temveč poznajo razne druge, ki jih je dosti zapisanih po raznih zbirkah. Jodler je nemški, izrazilo višje alpski, koder prebivajo Nemci, ki ga tudi strastno goje in pridevajo skoroda vsaki svoji slušni pesmi. Je to posnetek iz narave, kakor je vsa koncepcija ljudske pesmi opta na lokalne zemljepisne razmere. Jodler je nepobitno nemški, zato smatram za greh, če ga kdo prikaže slovenski narodni pesmi. In lepi koroški, melanholično-dorodni pesmi št. 4 je pridevan tak jodler. Pesem so peli tudi koroški pevci pri zadnjem koncertu v Ljubljani: vzeli so jo gotovo iz te zbirke. Je ugajala, zelo ugajala, a to ni dokaz, da je vredna pronačiranja v tej obliki. Pesem sem že zdavnaj zapisal in je natisnjena v III. zvezku mojih zbirk. Nikdar nisem slišal jodlerja, zato ne verujem v pristnost te zveze in jo je treba iz gornjih razlogov odkloniti.

Št. 2 je že znanica in natisnjena v III. zv. mojih zbirk (iz Trčiča): ni pa v redu predzadnji takt, ki ima pred drugim mahom osminko navzo, kajti ta osminka nasilno trga lepo melodično črto. Ta manira je naša narodna pesem iz borniranih pijanskih druž in madežuje našo pesem. Ker se je ta smet tako bohotno raznesla med vsemi onimi »boljšimi« pevci, ki zlasti posnemajo mestne (ljubljanske) pevce, je treba z vsjo silo boriti se proti njej. Primerjaj le 3. kitico, kako je strazna po tej navzli! Žal se širi ta stvar tudi po radiju s petjem raznih takih pevcev.

Dev je v svojem V. zv. pod št. 7 objavil pesem, ki je z atomsko spremembo v predtaktu prepisana v to zbirko. Ne glede na to, da je pesem izrazito nemškega kova, ker ima melodično, gugalno se v stilu čiter in ji je g. renoisovalec dodal še obče znani nemški jodler, je ta način »srečanja« in »preurejanja« neprimerno, če je označen z lastnim imenom in ni nikjer navedeno, da je pesem prepisana. Če je to napačno, jo je treba popraviiti, če namenoma in vedoma, moramo grajati. Raznastla se je namreč že preveč »sreč in navade«, da najrazličnejši naši »srečatelji« jemljejo in predajajo pesmi neizpremenjene iz raznih (tujih) zbirk, ne da bi to navedli. To neleno navado je treba vsesplošno grajati in obsoditi, četudi v nevarnosti smrtne zamer.

Tudi 4. številki je privečen jodler. Nekje — morda me spomin na vasa — sem jo uteril že videti — ne slišati — a nimam vseh zbirk v rokah. Bojim se, da ni ponarodela. Št. 11 imata v svoji zbirki Dev (III 15) in Švikič (I. 25); po Švikičevici prijetno izvrstno harmonizirani je pesem v slabši obliki brez potrebe. Isto naj velja o št. 12, ki je natisnjena v Švikičevici II. zbirki pod št. 18 in v Devovi III. zbirki pod št. 10.

Ostale pesmi so umetne, prevzete iz nemške Košatove (Koschat) zbirke, ki je izšla pri Leychartu v Linskem. Ona je Tomashevitz-eva. So to deloma narodne, deloma umetne pesmi. Med prvimi je omembe vredna znana »Verlassene, verlassen«, za katero se je vršil boj, je-li slovenska ali nemška. V tej zbirki ima podloženo znano: Bom šel na planince, kar morda ni originalno. Ostale umetne niso pač toliko močne in tudi ne toliko »slovenske«, da bi jih treba nositi k nam, ko imamo dovolj i starih pesni enakera kova one in naše dobe i boljših: primerjaj le Inavca, Jenka, tudi Aljaža I. dr. št. 15 je Schüttelkopfova, besede so prestavljene v novo (knjižno) slovenščino, le jodler je originalen.

Iz obrazloženega se mi zdi jasno, da ni zbirka niti rečila narodnega blaga, niti obogatila naše glasbe s krepkim tujim blagom, zato ne morem prisoditi zbirkam take vrste nikakega pomena.

Naznanila

Litaip v društvu »Krkaz«. V petek 27. t. m. odprti društvu »Krkaz« nov ciklus predavanj pod naslovom »Zastopniki svetovne literature«. Govorili bodo o Litaipju, ki je v tem ciklusu prvi na vrsti, pesnika dr. Alojz Gradnik in Miran Jarc ter publicist Mirko Javornik. Tudi o ostalih zastopnikih bodo govorili po trije književniki, od teh glavni referent pol ure, stranska po 10 minut. Nedvomno bo za predavanja te vrste še tem večje zanimanje. Po uradni delu bo kakor običajno igrala godba jazz Odeon. Vstop vsakomur prost! Brez vstopnine!

T. K. »Skalac«, plezalni odsek, obvešča vse člane in članice, da se bo vršilo v petek dne 27. t. m. VIII. interno predavanje. Predava g. dr. H. Tuma. — Odbor.

Prihodnja interna produkcija gojencev drž. konservatorija bo v ponedeljek dne 30. t. m. od 6 do 10 zvečer v dvorani Filharmonične družbe. Vstop je vsakomur prost proti nakupu programa, ki stane 2 Din. Ravnateljstvo vladno vabi starše in sorodnike gojencev ter prijatelje drž. konservatorija k obilnemu posetu.

Slov. združenjsko društvo v Ljubljani ima v petek dne 27. januarja t. l. ob 18 znanstveni seštanek v predavalnici internega oddelka obče drž. bolnišnice s sledečim sporedom: 1. Dr. A. Zalokar: Statistika splavov v zadnjih desetih letih. 2. Asistent dr. P. Pehani: O rupturah simfiz. 3. Sekund. dr. A. Lunček: Metoda carskega reza po Dörrlerju. Vsi gg. zdravniki vabljeni.

Združenje jugoslov. inženjerjev in arhitektov - sekcija Ljubljana vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek dne 27. januarja ob 20 v lastnem lokalu v »Kazinu« (Kongresni trg I-II) Predaval bo g. ing. Drago Mattanovich o strelovalnih napravah. Vabljeni članstvo in vsi, ki se zanimajo.

Šmartno ob Paki

Kriza mnogim, a vsem pa le ne brani k zakonski sreči. Letošnji predpust sta bila v župni cerkvi poročena še dva vira para. Gd. Orešnik iz Podgore se je poročila z g. Bizjakom iz Paške vasi, gd. Sumljak pa z g. Steblovnikom iz Rečice ob Paki. — Na oklicih pa so še: gd. Pirtošek iz Rečice ob Paki z g. Vukičem, orožn. kaplarjem iz Sremskih Karlovcev, gd. Rantner, trgovka v Gorenjah z g. Majheničem, preglednikom fin. kontrole v Mozirju, in gd. Zibretova iz Rečice ob Paki z g. Resnikom, pismošoj v Šoštanju.

Novo šolska poslopje bi se moralo začeti zidati že v l. 1930, ker je sedanje premajhno, pa se je odložilo, ker ni bilo zadostnih sredstev. Sedaj se baje pripravljajo, da se začne staviti letos, ker mora biti do l. 1934. dogotovljeno

Pot v inflacijo je lahka...

Angleži minirajo gospodarsko konferenco

Kakor so splošno pričakovali, je predlog gospodarskih izvedencev, ki so v Ženevi sestavljali program za svetovno gospodarsko konferenco, predlog namreč, da bi se vse države vrnilo k zlati valuti, vznevolji Angleže. Po prisilni popustitvi zlate valute so Angleži zagovorniki inflacijske politike. Dejstvo je, da je funt potegnil za seboj vse inozemske valute, ki so svoj sistem navezale nanj. To se pravi, da je danes v angleškem taboru okoli polovica sveta.

Angleška javnost je takoj reagirala na ženevski izrek, ki je pomenil zmago francoske in angleške denarne politike, in angleški tisk prihaja s predlogi na dan, ki jih ne bo lahko spravili v sklad z nameni svetovne gospodarske konference. Iz pisane angleških listov je razvidno, da so Angleži pripravljali tudi minirati gospodarsko konferenco v primeru, da bi se v katerikoli pogledu škodovala njihovim interesom. Mnenje uglednih angleških gospodarskih svetnikov je, da ne sme Anglija čakati na konferenco, o kateri nihče ne ve, kdaj se bo vršila in ali se bo sploh vršila, temveč morajo prej rešiti denarno vprašanje in okviru svojega imperija. Seie ko bo Anglija organizirala nekako zvezo funta šterlinga pod okriljem svojega imperija, ko se bo v tem pogledu popolnoma sporazumela z dominijoni, šele potem naj se prične pogajati na konferenci z ostalimi državami. Treba je

Naša trgovina s Francijo pasivna

Po francoskih podatkih smo v l. 1932 izvozili v Francijo blaga v vrednosti za 57.495.000 franc. frankov, medtem ko je znašal naš uvoz iz Francije 50.765.000 franc. frankov. Neprimerno ugodnejši je n. pr. položaj Čehoslovake, ki je izvozila v Francijo za 250.120.000 francov blaga, uvozila od tam pa nekaj nad 161 milijonov. Poljska je izvozila v Francijo 238 milijonov, uvozila pa 322 milijonov. Najbolj aktivno trgovinsko bilanco namram Franciji ima Nemčija, katere izvoz je znašal nič manj kakor 3619 milijonov, proti uvozu 1639 francov. Skupno je francoska trgovinska bilanca pasivna za nič manj kakor 10 milijard 132 milijonov francov, in sicer je Francija uvozila blaga v vrednosti 29.825.844.000, uvozila pa samo 19.693.226.000. V l. 1931 je znašal primanjkljaj 11.770.026.000 francov. Toda v odstotkih je bil primanjkljaj manjši, ker je znašal tega leta skupen promet 72 milijard in pol; primanjkljaj je torej znašal 16,2%, med tem ko znaša za leto 1932 20,5%.

Znižamo obrestno mero!

Predsednik češkoslovanske vlade Malypetr je v svojem poročilu v finančnem odseku odločno izjavil, da je treba na vsak način znižati obrestno mero. Po tej izjavi ni vladna sama posegla v gospodarsko in kreditno znižanje obrestne mere, pač pa je stopila v stik s predstavniki bank, predvsem Narodne banke. V imenu Narodne banke se vrš jo že več dni pogajanja z vlado in predsednik Malypetr je na sobotnem sestanku glavnemu ravnatelju Dvořaku nujno svetoval, naj čimprej iz lastne iniciative banka nekaj ukrene v tem pogledu, sicer bo vlada pristopila k posebi vmes. Izjavil je, da je treba diskont znižati za 1%. Na sestanku sta razpravljala tudi o splošnem kreditnem položaju v državi. Verjetno je, da bo prišel v najkrajšem času v javnost obširen program v zadevi akcije za znižanje obrestne mere.

Poljske svinje za Rusijo. Podpis pogodbe o neopadnjosti s sovjetsko Rusijo sklapajo Poljaki izkoristiti tudi gospodarsko. Nedavno od tega je prišla v rusko pristanišče pred Leningradom prva poljska ladja. Te dni se vršijo med Poljke in Rusijo v Varšavi pogajanja za dobavo 50.000 svinj Rusiji. Poljaki bi dobavili to količino prašičev v teku tega leta. Sovjetski delegati zahtevajo 9 mesečni kredit.

Zaupanje v angleške liste. Družba »Daily Mirror Newspaper Limited« je izdala obilnice v znesku 2.200.000 funtov šterlingov z obrestmi 5%, in sicer po tečaju 98. Obilnice so bile podpisane v teku 10 minut. Včeraj se je pričelo podpisovanje drugega posojila vel'kemu angleškemu tiskovnemu podjetju »London Express Newspaper Limited«, ki tiska lista »Daily Express« in »Sunday Express« in je soudeležena pri »Evening Standard«, je izročila v podpis 354.756 privilegiranih delnic po 7%, vsako za en funt.

Benzol bodo pričeli pridobivati v tovarni sladkorja v Crvenki. V teku so že dela za preureditev enega dela tovarne v ta namen. Ta del tovarne bi potem posloval vse leto. Benzol potrebujejo razne kemijske industrije, v prvi vrsti pa ga rabijo za mešanje z bencinom, da se kakovost tega zboljša. Pridobivajo ga pri zgajanju premoga v koks, in sicer kot postranski produkt poleg svetilnega plina.

Za gradnjo avtomobilske ceste Belgrad-Subotica se je ponudila neka skupina švedskih finančnikov. To bi bila prva avtomobilska cesta v Jugoslaviji.

Zaradi snega zastaja promet v nekaterih delih zagrebškega železniškega ravnateljstva, to je predvsem v Liki in Gorskem Kotaru. Na progi Škrlevo-Bakar so bili poleg tega te dni zaradi stranske burje ustavljeni mešani vlaki. Najboljši je položaj med Rodopoljem in Vrhnovo. Med tema postajama je sneg na nekaterih mestih dosegel 1 m. Tudi na progi Bjelovar-Sv. Ivan-Zabno in na progi Bjelovar-Garežnica dela sneg velike ovire prometu.

Tovarna tkanin (svile) v Osijeku, ki jo je osnovala dunajska tvrdka »Portois in Fize« l. 1930 so po poročilu dunajskih listov prevzeli njeni upniki, in sicer Ver Wiener Seiden Färberei (Wien-Stadlau), Avgust Vinciguerra in imenu tvrdke Vinciguerra in drug na Dunaju, Baseler Stücker-Färberei, deln. družba v Baslu in »Färberei Weidmann« v Thalwilu. Svoje terjatve v znesku 1.34 milj. švic. frankov so upniki prepustili družbi kot obratni kapital.

All se vaši lasje cepijo na konicah? To je neprijeten pojav, ki kaže, da so lasje izsušeni ter da se cepijo in sekajo zaradi kodranja ali pa zaradi čiščenja z neprimernimi sredstvi. Negutje take lase redno s »Crno glavco«, po umivanju pa jih temeljito izpirajte s priloge-nim sredstvom »Haarglanz«, pa bodo lasje postali spet prožni in zdravi. To boste sami opazili na krasnem sijaju. Potem lahko lase spet brez skrbi ondulirate. »Crna glava« s sredstvom »Haarglanz« in očali proti peni je na razpolago v treh vrstah: za svetle, temne lase in za »extrablond«.

11

Borza

Denar

Dne 24. januarja.

Ljubljana. Amsterdam 2302.07—2313.43, Berlin 1361.25—1372.05, Bruselj 794.68—798.62, Curih 1108.35—1113.85, London 192.36—193.96, New York 5704.09—5732.35, Pariz 223.88—225, Praga 169.79 do 170.65, Trst 292.68—295.08.

Zagrebski promet: 7% Bler. 3000 dol., 8% Bler 5000 dol., 7% DHB 2000 dol., vojna škoda 700 kom., PAB 50 po 220. — Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 51.061 Din. — Grški boni 32—34 brez zaklj., šilingi od 9.025 do 9.125 so narasli na 9.075—9.175, zaklj. 15.000 po 9.125.

Curih. Pariz 20.195, London 17.405, New York 515.75, Bruselj 71.70, Milan 26.42, Madrid 42.25, Amsterdam 207.80, Berlin 122.95, Dunaj 73.07, priv. 60.30, Stockholm 94.50, Oslo 89.85, Kopenhagen 87.00, Sofija 3.75, Praga 15.28, Varšava 57.50, Atene 2.85, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.085.

Vrednostni papirji

Zagreb. 7% inv. pos. 44—47, vojna škoda 210 do 214, 2. 209—211, agrari 23—25, 7% Bler. pos. 36.75—37.75, 8% Bler. pos. 40.25—40.75, 7% pos. hip. banke 43—44, 6% begl. obv. 31.25—32.50, Nar. šum. 24—26, Guttman 100 bl., Drava 300 den., Sečersna Osjek 155 bl., Impeks 50 den., Isis 30 bl., Trboveljska 165—175, Narodna banka 3925—4000, Agrarna priv. banka 230—223.

Belgrad. Narod. banka 3950—4050 (4000, 3950), Agrarna priv. banka 225—226 (225, 221), 7% drž. inv. pos. 45.50—47, 4% agr. obv. 25—26, 6% begl. obv. 32.50—33, vojna škoda promt 216—219, 2. 218 do 215, 8% Bler. pos. 39.50 den., 7% Bler. pos. 36 do 38.50.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč., okol. Novi Sad, sred. in gornje bč. 214—216, bč., okol. Sombor 212—214, bč. potiska 216—218, bč. ladja Tisa 218—220, ban. juž. in gornje 212—214, Jelen: bč., srem. 64—65kg 100—105, bč., srem. pomlad. 66—67 kg 105—110. — Oves: bč., srem. 95—97.5. Koruza: bč., srem. gar. 70—72, bč., srem. za marec, april in maj 84—86, ban. gar. 69—70, bč., srem. sušena 78—80. Moka: bč., ban. Og. 335—350, št. 2 315—330, št. 3 295—305, št. 6 250—260, št. 7 190—200, št. 8 87.5 do 90. Otrobi: bč., srem. v jula vrečah 72.5—75, ban. 70—72.5. — Ostalo neizpremenjeno. Tendence čvrsta. Promet: 57 vagonov.

Sombor. Pšenica: bč., okol. Sombor 212.5 do 215.5, gbn. 215—217.5, vlv. 210—212, srem. 212.5 do 215.5, bč. pot. 217.5—220.5, ban. pot. 215.5 do 217.5, banaška 210—212. Oves: bč. 95—100, srem. 97.5—102.5. Koruza: bč. želj. prompt 70—72, bč. za marec, april in maj 82.5—87.5, bč. Dunav in Tisa šlep 74—76. Moka: bč., ban. Og. 330—350, št. 2 315—330, št. 3 295—305, št. 6 250—260, št. 7 190—200, št. 8 87.5 do 90.5, št. 8 95—100. Fižol: bč. uzans 105—110. — Ostalo neizpremenjeno. Tendence čvrsta. Promet: 45 vagonov.

Chicago. Pšenica: marec 47.50, maj 48, julij 48.75, Koruza: marec 26.375, maj 28.625, Oves: marec 17.125, Rž: marec 24.50.

Winnipeg. Pšenica: januar 46.50, maj 47.25, julij 48.375.

Živina

Mariborski živalski sejem. 24. januarja. Danes se je vršil po dolgem razdobju zopet prvi goveji živalski sejem. Priganosti je bilo: 4 konji, 9 b kov, 91 volov, 200 krav in 6 telet, skupaj 310 komadov. Povprečne cene so bile sledeče: Debeli vol 3.50 do 3.75 Din, poldebili vol 2—3 Din, plemenski vol 1.25—1.50 Din, bik 3 za klanje 2.50 Din, glavne krave debele 1.75—2.50 Din, krave klobasrice 1.30—1.40 Din, mlada živina 3—4 Din, teleta 4 do 5 Din za kilogram žive teže. Prodanih je bilo 155 komadov. Mesne cene v Mariboru so sledeče: vo-lovske meso I. vrste 10—12 Din, II. vrste 8—10 Din, meso od bikov, krav in telet 4—5 Din, telečje meso I. vrste 12—14 Din, II. vrste 8—10 Din, sveže svinjsko meso 8—16 Din. Prihodnji sejem bo 31. januarja.

Dunajski prašičji sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky in Comp., Dunaj.) Priganosti je bilo 5773 prašičarjev in 3660 aphaarjev, iz Jugoslavije 2419. Na kontumeljnem trgu je bilo 400 prašičarjev in 2687 aphaarjev. Cene: aphaarji najboljši 1.40, I. 1.43—1.45, II. 1.40—1.42, kmetški 1.30—1.45, prašičarji 1.30—1.55, najboljši 1.70—1.75. Tendence: aphaarji so se podražili za 3—5 grošev, cene za prašičarje pa so ostale neizpremenjene.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; žentlovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pešna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Pridno dekle

ki zna kuhati in opravljati vsa hišna dela, želi službo s 1. februarjem. Ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor pod šifro »Vestna« št. 891. (a)

Vajenci

Vajenca

s primerno šolsko izobrazbo takoj sprejemem v spreberijsko trgovino. — M. Ilvar, Dunajska cesta 82. (v)

Službodobe

Zastopnike

za posamezne dele Slovenije, ki potujejo stalno in obiskujejo v svojem rajonu intenzivno vse kraje, iščemo. Nudimo zastopstvo velike industrije, ki je že najbolje vpeljana v vsakem kraju. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Intenzivno obiskovanje« št. 788. (b)

Denar

Vložne knjižice

kupite ali prodaste najbolje pri Komand družbi M. JANKOLE, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6. II. Telefon 30-52. (d)

Pristopim

k rentabilnemu podjetju p 100—150 tisoč Din. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Gotovina« št. 882. (d)

Lastniki hran. knjižic,

pozor! Večje rentabilno podjetje s stalnimi dnevnimi dohodki v gotovini prevzame večje vloge le od prvovrstnih denarnih zavodov proti mesečnemu ali tedenskem odplačevanju eventualno tudi soudeležbi. Ponudbe pod »800.000 Din« 623 na upravo »Slovenca«. (d)

Vnajem

Mesnica, klavnica

in podružnica se da z vsem inventarjem takoj v najem. Poizve se: Gostilna Anžur, Vevče. (n)

Skladišče (delavnico)

blizu glavnega kolodvora oddam v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 880. (n)

Vinotoč

oddam na račun poštene natakarije ali prodajalki. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju. (n)

Stanovanja

Solčno stanovanje

soba, parket, kuhinja, vrt, se odda s februarjem v Zg. Šiški, Špančeva pot št. 192. (g)

Solčno sobo

opremljeno, oddam eni ali dvema gospodinjstvom. Kapiteljska ulica 7, pritličje. (s)

Oddam sobo

s posebnim vzhodom, elektriko, solčno, čisto — s 1. februarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 868. (s)

Stanovanje

soba in kuhinja se odda za 200 Din mesečno. — Dev. Mar. Polje 64. (c)

Dvosobno stanovanje

v novi hiši pri dolenskem kolodvoru se odda februarja. Poizve se v upravi »Slovenca« št. 877. (c)

Opremljeno sobo

s prostim vzhodom, snažno in svetlo, v središču mesta, se odda enemu ali dvema stalnim ali splošnim ali gospodinjstvom. Naslov pove uprava »Slov.« pod »Soba«. (s)

Pouk

Šoferska šola

E. Čeh (bivša Camernikova šoferska šola) Ljubljana, Dunajska c. 36. Šola za poklene šoferje in amaterje. Prospekti in pojasnila zastoj in franco. Prikojevalni tečaj za

Prikojevalni tečaj

za damsko in moško oblačila se prične 30. I. do 18. II. V poštev pridejo osobito vse spremembe in novosti, ki jih zahteva moda. Natančnejša pojasnila daje lastnik konc. strok. šole

TEODOR KUNC

Ljubljana, Sv. Petra 4/II. Pismenim vprašanjem je priložiti 2 Din v znamkah. Krojni vzorci se izvršujejo po meri.

Porekva

Dvostanovanjsko vilo

z vrtom vzamem v najem. Ponudbe pod »Ugodno« št. 878 na upravo »Slovenca«. (p)

Vinogradnikil

Na najprometnejši cesti Maribora oddam v zakup vinotoč. — Ponudbe pod »Vinograd« 892 na upravo »Slovenca« Maribor. p

Pohištvo

Mizarstvo

Josip Goljar, Gospodstvska c. 13. Spalnica 2100 Din, kuhinje 950 Din. izdeluje po lastnih in po danih načrtih, sprejema popravila po nizki ceni. (s)

Prodajam dve spalnici

črešnjo 5500, brstovo 5050 Din, dve kuhinji po 1050 Din. Lesna industrija Martinec, Škofljica. (s)

Kupimo

Lokomobilo

od 25—35 konjskih sil — kupim. Ponudbe pod zn. »Lokomobil«, poštno ležeče, pošta Kočevje. (k)

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Prodamo

Črne suknje

najboljši nakup. — Anton Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana. (f)

Štirje čevlarski stroji

levoročni, napredaj. Poizve se v upravi »Slovenca« št. 869. (f)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Nogavice, rokavice,

robce, perilo, torbice, kravate

nizke cene, samo pri PETELINC-u Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Sanke

elegantno tapicirane, sanke, ročne ter sanke za lažje vožnje;

vozove

kompletne, za par, kakor tudi posamezne dele voz;

krampe

železne drogove, svedre, kladike (macole) ter vse drugo stavbno orodje ima napredaj Stavbna družba »Gradidom«, Ljubljana — Sredina 15. (f)

Puhasto perje

15 Din, čohano 32 Din, puh 140 Din kg, ter volno in žimo za madrace prodaja izredno poceni Šega, Wolfova 12, dvorišče. (f)

Sirite »Slovenca«

Oblastveno dovoljena razprodaja

vse vrste manufakturnega blaga izpod nabavne cene pri

Oblačilnici »Ilirija«

Mestni trg 17/I, Ljubljana

Obrt

Posteljne mreže

izdeluje in popravlja najceneje po naročilu Alojz Andlovic, Komenškega ul. 34. (f)

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogacnik, Bohoričeva ulica 5

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana, Stari trg št. 32

Sveže najfineše norveško

ribje olje

iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Lanene tropine

in druge krmila nudi največji veletrgovina žita in moka. A. VOLK, LJUBLJANA Rešilska cesta 24

Žične posteljne vloge

in zložljive železne postelje izdeluje najceneje ter sprejema iste v popravilo Pavel Strgulc, Gosposvetska cesta 13, Kolizej, Ljubljana. (f)

GREŠITE MNOGO ako ne čitate redno SLOVENCA

Z malimi in velikimi oglaš v »Slovenca«!

Kdor išče strojepisko, kdor hoče kaj vzeti v najem ali dati v najem, kupiti ali prodati, posoditi, zamenjati ali sprejeti koga v službo, najde vse, kar išče, z malimi in velikimi oglaš v »Slovenca«!

Zavese, posteljna pregrinjala

namizne prte, prtiče itd. krasno vezene in po nizkih cenah dobite pri

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA

(poleg hotela Štrukelj)

Vezenje oprem za neveste monogrami, gumbnice, entlanje, ažuriranje in predtiskanje

Velika izbira predtiskanih ženskih ročnih del

Zahvala

vsem, ki ste spremili našo nad vse ljubljeno

Tončko

na njeni zadnji poti, se tem potom najlepše zahvaljujemo. Posebno ekonomu splošne drž. bolnice g. Šarabonu, čestitim sestram, strežnicam in strežnikom za poklonjeni venec, članicam Marijine družbe in vsem prijateljicam in znankam.

Ljubljana-Videm, 24. I. 1933.

Zalujoča rodbina MOČAN.

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA R. Z. Z. O. Z.

Prodaja deželne pridelke, žito, mlevske izdelke, seno, slamo, kolonialno in specerijsko blago, kmetijske stroje in orodja, umetna gnojila, cement, premog itd.

Prvovrstna moka iz mlina Forgacs, Bačka Topola, je stalno na zalogi.

P. C. Wren:

Lepi Mihael

20

Ko je bilo vse pripravljeno, smo se odkrili in Mihael je izgovoril z dvignjeno roko in ročice te lepe besede: »Pepe! k pepelu, prah k prahu, ako te Bog ne mara, naj te vzame vrag!« Potem je zažgal grmado in odrinil francosko bojno ladjo proti sredi ribnika.

Gorelo je veličastno, ognjeni zublji so švigali kvišku in objeli jambor in jadra. Molče smo stali in zrl, kako je ladja pogorela do vode in predstavljali smo si grozote goreče ladje na visokem morju. In ko je ladja med sikanjem in vsa v dimu utonila, je Mihael prekinil molk z besedami, katerih sem se spomnil še mnogo let kasneje na nekem čisto drugem mestu. (Očitno se jih je spomnil tedaj tudi Digby.)

»Temu se pravi pogreb!« je dejal Mihael. »Kaj je proti temu takle pogreb v umazani zemlji revnega pokopališča, kjer človeka žrejo črvi. Strašno! Ne vem kaj bi dal za to, da bi bil tako pokopan, ko bom na vrsti... Stoj, krasno misel imam! V svoji poslednji volji bom določil, da me morajo sežgati kakor Vikinga in ako me ne boste ubogali, ne boste po meni ničesar podedovali.«

»Prav imaš, Beau,« je rekel Digby. »Ako hočeš, stari drug, te bom jaz tako pokopal.«

»Isto obljubim jaz tebi, ako boš ti umrl preje.« je odgovoril Mihael Digbyu in da sta obljubo potrdila, sta si stisnila roko...

Zvečer, ko smo bili v otročji sobi zaposleni vsak po svoje, je prišel stari Burdon in dejal, naj gremo doli v salon.

Klavdija in Izabela sta bili že tam. Klavdija je govorila zelo samozavestno in večje z nekim veselim tujcem, kateremu so nas predstavili. Bil je francoski konjeniški častnik in veselo smo bili presenečeni, ko smo zvedeli, da je prišel iz Maroka, kjer se je bil bojeval. Sedaj je prišel na dopust.

»Bilo bi krasno, ko bi ga mogli jutri spraviti v našo

učno sobo,« je zašepetal Mihael, ko smo se prerivali okrog steklenega pokrivala, ki je bilo poveznjeno nad belo žametasto blazinico, na kateri je bil safir »Blue Water«.

Brez besed smo zrl nanj, in zdelo se mi je, ko da bi raste in se večal, dokler nisem imel občutja, da bi se zagnal nanj z glavo naprej. Mlad kakor sem bil, sem se vendar zavedal, da ne bi bilo dobro predolgo motriti tistega krasnega vira oživilih barv. Zdelo se mi je, ko da kamen živi. Bil je nepopisno lep, toda nekako skrivnostno.

»Teta Patricija, ali ga smemo vzeti v roke?« je vprašala Klavdija in, kakor navadno, je že izvedla svojo namero.

Teta Patricija je dvignila stekleno pokrivalo in izročila dragulj Francozu, ki ga je hitro dal Klavdiji. »Bog si ga vedi, koliko kopira, boli in krvoprelitja je povzročil,« je pripomnil; »kdo ve, kaj vse bi znal povedati.«

»Ali nam znate, prosim, povedati kako zgodbo o boju in krvoprelitju?« je vprašal Mihael in mi otroci smo navalili na Francoza, da bi nam pripovedoval svoje doživljaje. Obljubil nam je, in naslednjega dne je poslal kapitan Klavdijo, naj pregovori Francoza, da izpolni svojo obljubo. Kmalu se je vrnila z njim na naše igrališče na trati, in pravil nam je o spahijih, o francoski tujski legiji, o Zuavih, turčinih in drugih polkih z romantičnimi imeni. Pripovedoval nam je o bojih v puščavi, o krutosti in junaštvu Arabcev, o bojih na nož, pri katerih se spopadejo sovražniki na konju z golimi meči, kakor v starih časih. Pripovedoval nam je o zagnjenih Tuaregih, o zadržanih ženah, o skrivnostnih mestih, o zelenicah, o fati morgani, o peščenih viharjih in čudesih Afrike. Nato

»Turcos se imenujejo francoske kolonialne čete v turški obleki.

»Fata morgana se imenuje pojav, ki nastane radi nenavadnega loma svetlobnih žarkov in spričata v bližino slike talnih predmetov, krajev, vasi itd.

nam je pokazal svoje borilne umetnosti, in ko je odšel od nas, smo mu bili vdani z dušo in telesom.

»Jaz bom vstopil v francosko tujsko legijo, ko bom končal šolo v Etonu,« je naznanil Mihael nenasdoma. »Postal bom poročnik in potem vstopil v njegov polk.«

»Jaz seveda tudi,« je pristavil Digby.

»In jaz tudi,« sem pritrtil.

Av gust Brandon je zrl zamišljeno predvse, rekel pa ni nič.

»Ali ne bi mogla iti jaz z vami kot vojaška branjevka?« je vprašala Izabela.

»Vi me morate vsi posetiti v svojih častniških uniformah,« je menila Klavdija; »francoske uniforme so tako lepe.«

Drugi dan smo šli zopet v šolo v Slough.

»Blue Water« sem videl prihodnjic šele med počitnicami pred zadnjim polletjem v Etonu, in sicer ob priliki, ko nas je obiskal general Sir Basil Malcolmson, ki je bil poznavalec draguljev in večak na tem poprišču in takrat čuvar zakladnice v Towerju v Londonu. Spisal je poljudno-znanstveno zgodovino najznamenitejših svetovnih draguljev z naslovom »Sloveški dragulji« in sedaj je že sestavljal drugi del, ki opisuje manj znane in manj vredne zlahodne kamene.

Pismeno je bil povprašal, ali bi smel kaj zvedeti o safirju »Blue Water« in njegovi zgodovini.

Iz tega, kolikor sem čul od Klavdije, sem razumel, da teta Patricija ni bila kdo ve kaj vesela tega, da pa je vendarle izjavila, da mu pokaže dragulj. Kolikor se tiče njegove zgodovine, je bilo zelo malo znano, razen to, da si ga je »pridobil« (lepo povedano!) sir Hector Brandon VII. v osemnajstem stoletju v Indiji, ko se je nahajal kot srečolovec v službi nekega naboba ali radže v Dekanu, najbrže sušana Nunjeraja iz Mysorea.

General, ki je večerjal pri nas, nam je povedal marsikaj zanimivega o usodi slavnih draguljev. Spominjam se, da se je ta večer posebno odlikoval »groznil« Avgust.